

TER ONDERTEKENING

Aan: MBVOM

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Datum

1 november 2021

Referentie

Bijlagen

MR-formulier
Wetsvoorstel
Nader rapport
Notadossier

Kopie voor

MenC
WJZ

Reeds afgestemd met
MenC

Aantal pagina's
2

nota

MR-aanbieding nader rapport en wetsvoorstel Archiefwet
2021

Aanleiding

In de nota van 27 september 2021 werd uw akkoord gevraagd voor de aanbieding van het wetsvoorstel voor de Archiefwet 2021 en het nader rapport aan de CWIZO van 8 november 2021. Naar aanleiding van nader overleg met u worden het wetsvoorstel en het nader rapport in plaats daarvan rechtstreeks aan de MR aangeboden.

Bijgaand vindt u de meest recente versies van het wetsvoorstel en het nader rapport en het aanbiedingsformulier voor de MR. Bovendien vindt u bijgaand het notadossier, met de verschillende beslisnota's die u (sinds de Kamerbrief in reactie op de motie Segers)¹ in het kader van de totstandkoming van het wetsvoorstel zijn voorgelegd. Deze beslisnota's zullen bij aanbieding van het wetsvoorstel aan de Tweede Kamer openbaar worden gemaakt. In de nota's zijn enkel de persoonsgegevens van ambtenaren en de documentkenmerken gelakt. In overeenstemming met de gedragslijn omtrent het lakken van 'namen en functies' zijn de namen van twee burgemeesters blijven staan.

Besluiten door ondertekening

U wordt gevraagd:

- akkoord te gaan met het aanbieden van het wetsvoorstel en het nader rapport aan de MR; en
- akkoord te gaan met de toezagging van een nota van wijziging voor de Machtigingswetten Invest NL en Invest International (zie nader de toelichting hieronder).

Indien akkoord, gaarne uw paraaf op het MR-formulier. De stukken worden vervolgens aangeboden aan de MR, volgens planning die van 12 november 2021.

¹ Kamerstukken II 2017/18, 29362, 272.

Toelichting

Wijzigingen wetsvoorstel en nader rapport

Ten opzichte van de versies van het wetsvoorstel en het nader rapport die u bij de nota van 27 september jl. zijn voorgelegd, zijn een aantal wijzigingen aangebracht. Ten eerste zijn in het nader rapport en het wetsvoorstel ambtshalve enkele tekstuele wijzigingen aangebracht. In het nader rapport nu aan het slot ook de belangrijkste wijzigingen in de memorie van toelichting explicet benoemd. Ten tweede is in het wetsvoorstel en het nader rapport de wetgevingstoets van JenV verwerkt. Dit heeft geleid tot de volgende wijzigingen in het wetsvoorstel:

- In artikel 5.5, derde lid, is geschrapt dat een machtiging voor opschorting voor ten hoogste twee maal tien jaar kan worden verlengd. Daarmee wordt voorkomen dat geen uitstel meer mogelijk zou zijn voor documenten die om bijzondere redenen ook na dertig jaar nog veelvuldig worden gebruikt of geraadpleegd (bijvoorbeeld omdat het uitzonderlijk langlopende dossiers betreft). In dat kader valt te denken aan de dossiers van levenslang gestraften. Artikel 12.3 is hiermee in lijn gebracht.
- Artikel 12.11 (over de evaluatie van de wet) is aangepast, waarbij is toegevoegd dat de wet niet alleen na vijf jaar, maar ook na vijftien jaar wordt geëvalueerd. Hoewel de effecten en maatregelen uit het wetsvoorstel met een langere horizon (de verkorting van de overbrengingstermijn van twintig jaar naar tien jaar, de mogelijkheden tot opschorting en ontheffing van de overbrenging, en de effecten van het wetsvoorstel op de informatiehuishouding als zodanig) ook in de evaluatie na vijf jaar zullen worden betrokken, is een effectieve evaluatie daarvan pas mogelijk nadat deze effecten en maatregelen daadwerkelijk hun beslag hebben gekregen.
- In paragraaf 7 van de memorie van toelichting is geschrapt dat het programma 'Open op Orde' binnen het Rijk 'naar verwachting' zal bijdragen aan een betere naleving van de archiefwettelijke eisen. Een groot deel van het budget uit dit programma is namelijk bedoeld voor duurzame toegankelijkheid, eisen aan informatiesystemen, investeren in ambtelijk vakmanschap en versterking van het nalevingstoezicht. Omdat dit allemaal punten zijn die in wezen de naleving van de Archiefwet betreffen, is hier eigenlijk geen twijfel over.
- Ten slotte zijn een tweetal redactionele opmerkingen verwerkt.

Het nader rapport is dienovereenkomstig aangepast.

Machtigingswetten Invest NL en Invest-International

Over de noodzakelijke aanpassing van de Machtingswetten Invest NL en Invest International loopt nog ambtelijke afstemming. Het is niet gelukt die afstemming op tijd af te ronden voor de aanbieding van de stukken aan de MR, en de aanpassingen zijn daarom nog niet in het wetsvoorstel verwerkt. EZK en FIN hebben daarom gevraagd toe te zeggen dat deze wijzigingen op een later moment door middel van een nota van wijziging in het wetsvoorstel worden verwerkt. Omdat het hierbij gaat om wijzigingen van overwegend technische aard die eigenlijk niet raken aan de kern van het wetsvoorstel, en omdat hiermee kan worden voorkomen dat de MR-behandeling van het wetsvoorstel vertraging oplegt, wordt u geadviseerd hiermee in te stemmen.

Datum
1 november 2021

Nota bevat informatie die niet openbaar gemaakt kan worden:

NEE JA, ONDER BETREFFEND KOPJE JA, VERSPREID OVER MEMO (MARKEER) JA, GEHEEL

Wetgeving en Juridische
Zaken

Van

Datum

27 september 2021

Referentie

Bijlagen

Wetsvoorstel
Nader rapport

Kopie voor

Reeds afgestemd met
MenC, NA

Aantal pagina's
5

TER BESLUITVORMING
Aan: MBVOM

nota

Aanbieding CWIZO - Archiefwet 2021 en nader rapport

Aanleiding

- De Afdeling advisering van de Raad van State heeft op 17 maart 2021 advies uitgebracht over het conceptwetsvoorstel voor de Archiefwet 2021. Het wetsvoorstel is aangepast naar aanleiding van het advies van de Raad van State. Bijgaand vindt u het aangepaste wetsvoorstel en het concept-nader rapport.
- Het advies van de Raad van State heeft dictum C, een zogeheten zwaar dictum. Gelet op dit dictum C en de demissionaire status van het kabinet wordt het conceptwetsvoorstel opnieuw langs de MR geleid.
- Gelet op toezeggingen in de verschillende gremia voorafgaand aan de advisering door de Raad van State, wordt voorgesteld om het wetsvoorstel voorafgaand aan de MR te agenderen voor de CWIZO. Daarnaast wordt voorgesteld het wetsvoorstel te agenderen voor het Beraad Chief Information Officers (CIO-Beraad), en zo nodig het bijbehorende hogere gremium, de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijksdienst (ICBR).
- Bij doorgeleiding van het wetsvoorstel naar de RWIZO of MR zal MBVOM apart het MR-formulier ter ondertekening worden voorgelegd.

Geadviseerd besluit

- Stemt u ermee in dat het aangepaste conceptwetsvoorstel en het concept-nader rapport worden geagendeerd voor besprekking in de CWIZO en de voornoemde ambtelijke gremia?

Toelichting

Wat is er aan het conceptwetsvoorstel veranderd sinds de aanbieding aan de Raad van State?

a) Aanpassingen naar aanleiding van het advies van de Raad van State

- Het advies heeft geleid tot een aantal vooral technische aanvullingen of wijzigingen in de memorie van toelichting en tot beperkte aanpassing van de wettekst. Zo is de toelichting geactualiseerd met de gevolgen van het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag (POK) en de bredere context van de verbetering van de informatiehuishouding. Tevens is nader ingegaan op de samenhang met de Wet open overheid (Woo), is het documentbegrip in afstemming daarop aangepast, zijn wettekst en toelichting over samenwerkingsverbanden aangescherpt en zijn overeenkomstig het advies van de Afdeling enkele bepalingen aan de wettekst toegevoegd ter versterking van de positie van de archivaris.
- Enig punt van politiek-bestuurlijke aard is het advies van de Afdeling om de minister van BZK het wetsvoorstel mede te laten ondertekenen. Eerder is al met u besproken hieraan geen gevolg gegeven, gezien de specifieke verantwoordelijkheid voor de Archiefwet van MOCW en het ontbreken van bevoegdheden op dit terrein van MBZK. MBZK krijgt tegelijk met u de voorliggende tekst, en het punt van medeondertekening is onderdeel van de ambtelijke advisering binnen BZK.
- In het bijgevoegde nader rapport is voorts nadere toelichting gegeven naar aanleiding van andere onderdelen van het advies, onder meer wat betreft aandacht voor de uitvoering, digitalisering (netwerken en algoritmes) en het stellen respectievelijk opheffen van een openbaarheidsbeperking.

b) Belangrijkste overige wijzigingen die na het advies van RvS hebben plaatsgevonden

- In de memorie van toelichting is de paragraaf over duurzame toegankelijkheid aangepast, zodat duidelijker is wat een risicobenadering betekent voor maatregelen die overheidsorganisaties moeten treffen. Daarbij is benadrukt dat de Archiefwet ziet op het beheer van informatie die nodig is voor uitvoering van de eigen taken, publieke verantwoording, bewijsvoering omtrent rechten en plichten van derden, toekomstig onderzoek en geschiedschrijving. Beheersmaatregelen zijn dus niet gelijk voor *alle* documenten, zeker gezien de omvang en de veelvormigheid aan "vastgelegde gegevens" die door digitaal werken *de facto* ontstaan.
- Voor beantwoording van de vraag wanneer de 'teller' van de tienjaarstermijn gaat lopen, is opgenomen dat dit geldt vanaf de creatie of ontvangst van een document, maar dat de wet mogelijkheden biedt om rekening te houden met de looptijd van dossiers. Worden documenten na het verstrijken van de overbrengingstermijn van 10 jaar namelijk nog veelvuldig door het overheidsorgaan gebruikt of geraadpleegd, dan is er de wettelijke mogelijkheid van opschorting.

- Passages over voornemens voor het Archiefbesluit en de Archiefregeling zijn aangepast op basis van de lopende ambtelijke voorbereiding voor deze lagere regelgeving. Zo is in de toelichting opgenomen dat het voornemen is om uit te gaan van twee beheerniveaus (basisisen en aanvullende eisen) al naar gelang de gebruiksduur van documenten. Deze gebruiksduur komt ook tot uiting in de bewaartijden van de selectiebesluiten van overheidsorganisaties. Dit is een vereenvoudiging van de eerder gedachte driedeling.
- Het begrip overbrenging is als 'voor blijvende bewaring onder beheer brengen van documenten bij een archiefdienst' nieuw opgenomen onder de begripsbepalingen om duidelijk te maken wat de kern van overbrenging is. Dit maakt duidelijker dat fysieke verplaatsing bij overbrenging niet altijd noodzakelijk is.

Nog lopende afstemming

- Op dit moment ligt het wetsvoorstel bij JenV voor de wetgevingstoets. De resultaten daarvan worden uiterlijk op 8 oktober verwacht, en evt. aanpassingen zullen voorafgaand aan de aanbieding voor de CWIZO worden verwerkt. De verwachting is dat de wetgevingstoets enkel tot ondergeschikte aanpassingen zal leiden.
- Over twee technische wijzigingsbepalingen loopt nog afstemming. Mogelijk leidt dit nog tot kleine aanpassingen in het wetsvoorstel.
- Gelet op de omvang van het wetsvoorstel worden tussentijds mogelijk op andere punten nog ondergeschikte verbeteringen aangebracht.

Politieke context

- Het conceptwetsvoorstel wordt ingediend in een tijd waarin er veel te doen is omtrent de kwaliteit van de informatiehuishouding, openbaarheid en een transparante, betrouwbare overheid (zie POK-rapport en nasleep). Deze gemoderniseerde Archiefwet is een belangrijke bijdrage aan deze hogere doelstelling. In verband hiermee is ook de Wet open overheid te noemen, die op dit moment van schrijven bij de Eerste Kamer ligt.
- De motie Segers die oproept om de wet te moderniseren en de overbrengingstermijnen van overheidsinformatie sterk terug te brengen (Kamerstukken II 2015/16, 34 362, nr. 21) kan bij aanname van dit wetsvoorstel als afgedaan worden beschouwd.

Kosten

- Uitgangspunt bij het wetsvoorstel is van meet af aan geweest dat invoering zonder substantiële extra kosten voor de overheden gepaard zou moeten gaan. Zijn er kosten, dan moeten deze te relateren zijn aan en te dekken uit de reguliere bedrijfsvoering en de jaarlijkse investeringen.
- Dit uitgangspunt geldt nog steeds. De lagere archiefregelgeving (Archiefbesluit en Archiefregeling) zal aansluiten bij reeds bestaande eisen en normen. Bovendien is er geen sprake van terugwerkende kracht bij dit wetsvoorstel die zou kunnen leiden tot extra kosten en zal er sprake zijn van

een geleidelijke overgangssituatie van 20 jaar naar 10 jaar overbrengingstermijn.

- Binnen het wetsvoorstel zijn de extra uitvoeringskosten van het Nationaal Archief voor i.h.b. toegang tot jonger archief en informatieverstrekking in andere vorm (dat burgers het recht geeft om beperkt openbare documenten gedeeltelijk in te zien) gedekt door herschikking van middelen binnen OCW.
- In reactie op de kostendeficit van VNG op basis van haar uitvoeringstoets heeft OCW toegezegd te zullen investeren in kennis en opleiding, te meer nu aanstellen van een archivaris voortaan verplicht is. Bovendien heeft OCW aan VNG een eenmalig bedrag van € 2 mln. toegezegd voor de digitale transitie.
- Inmiddels is door het kabinet het actieplan Open op Orde aan de Kamer aangeboden als reactie van op het POK-rapport, met een investeringsprogramma dat de komende jaren € 800 mln. beloopt. Deze middelen betreffen de gehele informatiehuishouding van het Rijk en komen als zodanig ook ten goede aan de naleving van de archiefwettelijke eisen. Ook zijn hieruit aan de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE) middelen toegedeeld voor extra capaciteit, en ontvangt het Nationaal Archief (NA) aanvullende middelen ten behoeve van de advisering.

Vervolgplanning

- Het wetsvoorstel wordt geagendeerd voor de CWIZO van 8 november aanstaande. Ervan uitgaande het wetsvoorstel vervolgens (zonder tussentijdse RWIZO) in de MR kan worden besproken, volgt de behandeling in de MR naar verwachting op 19 november.
- Aanvullend wordt het wetsvoorstel vanwege de bedrijfsvoeringsaspecten voor het Rijk en eerdere interdepartementale toezeggingen geagendeerd in het CIO-Beraad van 20 oktober. Alleen wanneer bespreking aldaar ertoe aanleiding geeft, zou behandeling in de eerstvolgende ICBR (als hoger gremium, op 16 november) nog noodzakelijk zijn en behandeling in de MR wat vertraging kunnen opleveren.
- Indien de MR instemt met de aanbieding van het wetsvoorstel aan de Tweede Kamer, wordt het wetsvoorstel vervolgens aan het Kabinet van de Koning gezonden. Naar verwachting wordt het wetsvoorstel vervolgens in begin-december vanwege de Koning bij de Kamer ingediend.
- De verdere planning voor het wetsvoorstel is vanzelfsprekend afhankelijk van de tijd die is gemoeid met de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede en Eerste Kamer.
- De eerder gedachte inwerkingtreding per 1 januari 2023 in theorie nog haalbaar, maar inmiddels mogelijk niet meer realistisch. Daarbij speelt mee dat het Archiefbesluit pas voor advies aan de Raad van State kan worden aangeboden, als de Tweede Kamer met het wetsvoorstel heeft ingestemd, alsmede dat de Archiefwet tezamen met het Archiefbesluit en de Archiefregeling als één pakket in werking moeten treden.
- Gelet op het bovenstaande is 1 juli 2023 een meer reële inwerkingtredingsdatum.

Achtergrondinformatie

- De modernisering van de Archiefwet 1995 is in 2018 aangekondigd door MBVOM, Kamerstukken II, 2017/18, 29362, nr. 272.
- Het conceptwetsvoorstel gaat uit van dezelfde basisprincipes als in de Archiefwet 1995 die het beoogt te vervangen, maar is beter toegesneden op de digitalisering en vormt in die zin een modernisering.
- Het wetsvoorstel bevat aangepaste bepalingen over de duurzame toegankelijkheid, waardering en selectie, overbrenging en openbaarheid van overheidsinformatie. Daarnaast regelt het wetsvoorstel de positie van de archivaris, archiefdiensten en toezicht.
- Er is gekozen voor een geheel vernieuwde, beter leesbare opzet en moderne terminologie. De uitvoerige memorie van toelichting biedt bovendien houvast voor toepassing van de wet in het digitale tijdperk.
- Het wetsvoorstel sluit aan op de Wet open overheid (Woo) die momenteel voorligt bij de Eerste Kamer, wat met name tot uitdrukking komt in de nadere specificering van gronden voor beperking van de openbaarheid en het overeenkomende documentbegrip.
- Procesbeschrijvingen voor waardering en selectie, inzage in documenten, informatieverstrekking en de omgang met (bijzondere) persoonsgegevens zijn in de memorie van toelichting aangepast, waarbij uitgebreid verband wordt gelegd met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- Meest in het oog springende wijziging is het terugbrengen van de overbrengingstermijn van documenten van 20 naar 10 jaar uit het oogpunt van duurzame toegankelijkheid. Deze termijn geldt niet met terugwerkende kracht, maar alleen voor documenten die na inwerkingtreding van het wetsvoorstel zijn gecreëerd.

Procedureel

- Het wetsvoorstel is met uitgebreide inbreng van de andere overheden (Vereniging Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen, branchevereniging (KVAN), inspecties en informatieprofessionals tot stand gekomen.
- Het wetsvoorstel heeft in conceptvorm van 29 november 2019 tot 23 januari 2020 voorgelegen in internetconsultatie.
- Mei 2020 zijn uitvoerings- en handhaafbaarheidstoetsen gereed gekomen voor het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen.
- De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft op 19 mei 2020 advies uitgebracht, en het Adviescollege Regeldruk (ATR) op 20 maart 2020.
- De bevindingen uit de internetconsultatie, de uitvoeringstoetsen en de adviezen zijn verwerkt in het wetsvoorstel, waarna dit op 9 december 2020 is aangeboden aan de Raad van State.
- Volgend jaar volgt de eveneens aan te passen lagere regelgeving, het Archiefbesluit (Amvb) en de Archiefregeling (ministeriële regeling), waarmee de Archiefwet 2021 een geheel vormt bij in werking treden.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
12 april 2021

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
WJZ

Aantal pagina's
5

nota

Planning wetsvoorstel Archiefwet 2021 indiening TK

Aanleiding

Op 17 maart jl. heeft de Raad van State zijn advies aangeboden over het wetsvoorstel Archiefwet 2021 (Aw2021).

Deze nota gaat over de verdere planning, rekening houdend met de modernisering van de lagere regelgeving: het Archiefbesluit (Ab) en de Archiefregeling (Ar).

Kernpunten

Gevraagd besluit: Het wetsvoorstel na de zomer indienen bij de Tweede Kamer (optie 2 of optie 3). Eerder indienen laat weinig tijd voor de noodzakelijke afstemming en de toegezegde uitwerkingen zijn dan nog onvoldoende.

Toelichting

Planningsopties

	Optie 1	Optie 2	Optie 3
Afstemming BZK, IOE, NA, VNG, IPO, UvW	mei	juni/juli	sep
Akkoord MBVOM (en MBZK)	28 mei	27 aug	1 okt
Stand van zaken Ab en Ar	Geen info	Hoofdlijnen	Uitwerking
Verzenden naar voorportaal	4 juni	3 sep	8 okt
CIO Beraad	16 jun	15 sep	20 okt
ICBR	22 juni	21 sep	16 nov
CWIZO	28 juni	okt	nov
SGO	30 jun of 7 jul	okt	nov/dec
RWIZO	X	okt	dec
MR	9 juli	half okt	half dec

Wij adviseren indiening na de zomer, d.w.z. optie 2, met een uitloop naar optie 3.

Dit heeft de volgende inhoudelijke redenen

Datum
12 april 2021

- Het biedt tijd voor verdere verbetering van de wetstekst en de toelichting. Los van het advies van de RvS, hebben we een eigen lijst aandachtspunten n.a.v. vragen en voortschrijdend inzicht. Het betreft o.a.:
 - Onderscheid tussen 'beheerde' en 'niet beheerde' documenten in kader van de risicobenadering en het toepassen van selectiebesluiten.
 - Interpretatie van de overbrengingstermijn voor blijvend te bewaren documenten van 10 jaar: vanaf wanneer moet men tellen (na creatie en/of afsluiting zaken en dossiers), mede in relatie tot opschorting en ontheffing van overbrenging.
 - AVG-kwesties: recht archiefformers op beheer van blijvend te bewaren documenten (na beëindiging oorspronkelijke gebruiksdoel) en het mogen inzien van de 'eigen' overgebrachte documenten.
 - Absolute versus relatieve gronden voor beperking openbaarheid (i.r.t. Wob/Woo).
 - Drie oplopende 'kwaliteitsniveaus' c.q. 'doelgroepen' voor duurzame toegankelijkheid.
- Pas na de zomer is er meer zicht op de uitwerking van het nieuwe Ab en de Ar. We denken dat we hiervan een beeld moeten kunnen geven, om problemen in voorportalen naar de MR te voorkomen; de vorige keer vreesden departementen voor de nog onbekende gevolgen en hebben we toegezegd hen daarbij goed te betrekken.
- Ook voor behandeling van het wetsvoorstel in de Kamer achten we meer zicht op de uitwerking in het Ab en de Ar wenselijk.
- Indiening na de zomer biedt tot slot de gelegenheid om grondslagen voor het Ab en de Ar in het wetsvoorstel aan te passen, indien dit tijdens de uitwerking nodig blijkt.

Indiening voor de zomer, optie 1, is alleen haalbaar indien we ons beperken tot louter het verwerken van het advies van de RvS én voor zover de afstemming met BZK, NA, IOE en de koepels voorspoedig verloopt.

Advies Raad van State

Bijlage 1 geeft een samenvatting van het advies van de RvS van 17 maart jl..

- De meeste kritiek gaat niet over de inhoud (behalve t.a.v. samenwerkingsverbanden en de vervallen diploma-eis voor de archivaris), en noopt vooral tot een betere toelichting bij het wetsvoorstel.
- Niettemin geeft de RvS dictum C: "de RvS heeft een aantal bezwaren bij het voorstel en adviseert het voorstel niet bij de TK in te dienen, tenzij het is aangepast".
- Mogelijk heeft dit te maken met een eerder advies van de RvS over ministeriële verantwoordelijkheid en de Kinderopvangtoeslagenaffaire. De informatiehuishouding van de overheid ligt momenteel onder het vergrootglas.

De verwerking van het advies neemt tenminste tot eind mei in beslag. Het gaat om

- Schrijven nader rapport (= reactie op RvS).
- Aanpassing van de Memorie van Toelichting en (beperkt) de wetstekst.

- Afstemming met BZK en de ambtelijke ondersteuner van de initiatiefnemers Woo; i.h.b. over het advies om M.BZK te laten meetekenen en over samenloop met de Woo.
- afstemming met het Nationaal Archief (NA), Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE) en de koepels VNG, IPO en UvW.

Datum
12 april 2021

Mede-ondertekening wetsvoorstel door M.BZK?

De RvS adviseert dat de Minister van BZK het wetsvoorstel samen met u ondertekent. Wij adviseren dit advies niet over te nemen. Overwegingen:

- De huidige en nieuwe Archiefwet geeft M.BZK geen taken en bevoegdheden.
- M.BZK heeft wél een verantwoordelijkheid voor de uitvoering, maar alleen voorzover het gaat om de informatiehuishouding van het Rijk. Dit betreft het CIO-stelsel en de meerjarenplannen over verbetering van de informatiehuishouding die n.a.v. de novelle van de Woo en het POK-rapport naar de TK gaan. De MvT bij het wetsvoorstel Aw2021 gaat hierop in, en zal nog worden aangevuld n.a.v. het advies van de RvS.
- M.BZK heeft geen rol t.a.v. naleving van de Aw door gemeenten, provincies en waterschappen, Hoge Colleges van Staat, ZBO's en privaatrechtelijke organen met openbaar gezag.
- Alleen OCW draagt verantwoordelijkheid voor het Nationaal Archief.
- Ook bij de erfgoedcomponent van het archiefbeleid is M.BZK in beginsel niet betrokken.

Archiefbesluit en Archiefregeling

In het verlengde van de Archiefwet 1995 moeten het Ab en de Ar gemoderniseerd worden.

- Onzekerheid over hoe deze lagere regelgeving eruit komt te zien, bleek een hindernis bij de uitvoeringstoetsen en tijdens de interdepartementale behandeling van het wetsvoorstel voorafgaand aan verzending naar de RvS.
- OCW heeft mede daarom benadrukt dat het overheidsorganisaties nauw zal betrekken bij het ontwerp van het Ab en de Ar.
- De werkzaamheden zijn door het POK-rapport en een zoektocht naar capaciteit vertraagd. Pas in maart konden een (tijdelijke) projectleider en beleidsmedewerker worden aangesteld.
- Het projectteam - gevormd door MenC, WJZ en NA - werkt de onderwerpen van het Ab en de Ar uit in meerdere expertgroepen en organiseert tevens algemene klankbordbijeenkomsten.
- Voorstellen worden besproken in een Stuurgroep. Hierin zitten: OCW, BZK, NA, IOE, VNG, IPO en UvW.

Streven is om begin 2022 een ontwerp te hebben van het Ab en de Ar, en deze dan gelijktijdig voor te leggen in een open internetconsultatie én uitvoeringstoetsen te doen.

Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Duurzame toegankelijkheid: Voor digitaal informatiebeheer is dit nog vrijwel onontgonnen terrein (in de wetgeving). De huidige eisen aan fysieke materialen en ruimtes moeten worden herzien o.a. omdat NEN

normen zijn verouderd en wetgeving niet meer mag verplichten tot (betaald) gebruik hiervan.

- Selectie: Het gaat om de opzet, het ontwerp en de vaststellingsprocedure van selectiebesluiten. De maatregelen liggen in de sfeer van vereenvoudiging en flexibilisering en extra waarborgen voor bescherming van persoonsgegevens.
- Overbrenging: Het betreft i.h.b. de procedure en de criteria voor opschorting en voor ontheffing van overbrenging/ bewaren bij de bron. Het laatste is nieuw en een belangrijke innovatie in de Aw2021.
- Inzage beperkt openbaar archief: Het betreft nieuwe regels die archiefdiensten moeten volgen bij verlenen inzage in privacygevoelig archief i.v.m. de AVG.
- Vervreemding, vervanging en vernietiging: Vervanging en vernietiging krijgen in het digitale tijdperk een andere betekenis, waardoor ook andere procedurele en inhoudelijke eisen nodig zijn.

Datum
12 april 2021

Totaaloverzicht planning archiefwetgeving

Uitgaand van bovenstaande planning treedt het totale wetgevingspakket per 1 januari 2023 in werking. NB: Het Archiefbesluit kan pas na aanname in de Tweede Kamer worden ingediend bij de RvS.

	2021				2022			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Archiefwet								
Advies RvS								
Nader rapport								
TK								
EK								
In werking								1 jan 23
Archiefbesluit								
Concept								
Consultatie + toets								
PIA en AP								
Aanpassen								
Voorportalen en MR								
RvS + verwerken								
In werking								1 jan 23
Archiefregeling								
Concept								
Consultatie + toets								
Aanpassen								
Notificatie EU								
In werking								1 jan 23

BIJLAGE Samenvatting advies Raad van State over Archiefwet 2021

Datum
12 april 2021

Samenloop andere wetgeving

- Actualiseer de toelichting n.a.v. POK en ga in de toelichting in op de vraag hoe dit wetsvoorstel een bijdrage zal leveren aan een verbetering van de informatiehuishouding van de overheid;
- Actualiseer wetsvoorstel op het punt verhouding tot de WOO;
- Licht documentbegrip beter toe (zowel op de punten waarop het ruimer is dan de WOO, als op de punten waarop het beperkter is);
- Stroomlijn bepalingen duurzame toegankelijkheid met bepalingen over duurzame toegankelijkheid in de WOO.
 - *Opmerking:* De overlap is het gevolg van keuzes van de initiatiefnemers van de Woo, deze zijn afgestemd met OCW en te overzien; er zijn geen tegenstrijdigheden.
- Gebruik het begrip bestuursorgaan i.p.v. 'overheidsorgaan'

Samenwerkingsverbanden

- Maak explicieter in welke gevallen bij de regeling van een samenwerkingsverband precies van de wet kan worden afgeweken, en wat zo'n afwijking dan precies kan inhouden.

Digitalisering

- Licht toe hoe dit wetsvoorstel in de digitale tijd uitvoerbaar is (bijv. door in te gaan op algoritmes en netwerken/samenwerkingsverbanden).

Openbaarheidsbeperking

- Besteед aandacht aan de risico's die gepaard gaan met de verruiming van de mogelijkheden om na overbrenging nog openbaarheidsbeperkingen te stellen.
- Regel dat een openbaarheidsbeperking altijd wordt opgeheven (i.p.v. 'kan worden opgeheven') als de beperkingsgronden niet meer van toepassing zijn.

Positie archivaris

- Positie archivaris wordt verzwakt door vervallen diploma-eis en 'slager keurt eigen vlees' bij decentraal toezicht op archiefdiensten. Juist nu is een sterkere rol van de archivaris geboden.
- RvS vindt niet overtuigend dat curricula archiefopleidingen niet meer bij de tijd zouden zijn.
- RvS adviseert om nader op deze punten in te gaan in de toelichting.

Rol BZK

- Laat Minister BZK het wetsvoorstel en de toelichting medeondertekenen.

TER ONDERTEKENING

Aan: MBVOM

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Datum
03 december 2020

Referentie

Bijlagen
Wetsvoorstel
Voordracht

Kopie voor

Reeds afgestemd met
MenC

Aantal pagina's
1

nota

Voordracht Archiefwet 2021

Aanleiding

Op 1 december 2020 is het wetsvoorstel voor de Archiefwet 2021 in de RWIZO besproken, waarbij akkoord is gegeven voor het aanbieden van het wetsvoorstel aan de Raad van State. Op 3 december 2020 worden de conclusies van de RWIZO in de MR besproken. Het is de verwachting dat de MR ook akkoord geeft.

Samenvatting van het besluit

Met de bijgevoegde voordracht verzoekt u de Koning om het wetsvoorstel voor advies aanhangig te maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State.

Besluiten door ondertekening

Indien akkoord, gaarne uw handtekening onder de voordracht en onder de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel.

Toelichting

- Het wetsvoorstel zal via de Koning worden aangeboden aan de Raad van State.
- In de voordracht wordt – naar aanleiding van een verzoek daartoe van BZK – de bijzondere aandacht van de Raad van State gevraagd voor de aansluiting tussen de Archiefwet 2021 en andere wetgeving, in het bijzonder de aansluiting op de Wet open overheid en het gehanteerde documentbegrip. U bent hierover eerder geïnformeerd in het RWIZO-advisie bij het wetsvoorstel.
- In het wetsvoorstel zijn een paar kleine wijzigingen doorgevoerd:
 - In de MvT is n.a.v. het SGO (en in afstemming met FIN) een verwijzing toegevoegd naar de kabinetsreactie op het advies van de RvS over ministeriële verantwoordelijkheid. Deze toevoeging is met een addendum bij het wetsvoorstel ook voorgelegd in de RWIZO.
 - Daarnaast zijn in de wettekst twee technische verbeteringen doorgevoerd (een foutieve verwijzing is hersteld, en er zijn een paar ontbrekende woorden alsnog toegevoegd).

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING

Aan: MBVOM

Wetgeving en Juridische Zaken

Van

Datum

17 november 2020

Referentie

Bijlagen

Conceptwetsvoorstel
RWIZO-formulier

Kopie voor

MenC
WJZ

Reeds afgestemd met

MenC

Aantal pagina's

2

nota

Archiefwet 2021 naar RWIZO

Paraaf WJZ

Datum

Paraaf DGCM

Datum

Paraaf FEZ

Datum

Aanleiding

Het wetsvoorstel voor de Archiefwet 2021 is op 26 oktober 2020 besproken in de CWIZO, waarbij akkoord is gegeven voor de doorgeleiding van het wetsvoorstel naar de RWIZO. Met deze nota wordt uw akkoord gevraagd voor de doorgeleiding van het wetsvoorstel naar de RWIZO van 1 december. Bijgaand vindt u de meest recente versie van het wetsvoorstel, alsmede het aanbiedingsformulier voor de RWIZO.

Ten opzichte van de CWIZO-versie van het wetsvoorstel is een misslag in de wettekst hersteld, en zijn enkele kleine verduidelijkingen in de memorie van toelichting aangebracht (m.n. wat betreft het documentbegrip en de verhouding van het wetsvoorstel tot de AVG).

Besluiten door ondertekening

Indien u akkoord bent met het wetsvoorstel en het formulier, gaarne:

- uw handtekening onder het RWIZO-formulier.

Toelichting

- De behandeling in de CWIZO heeft geleid tot een technische aanpassing van de toelichting bij het begrip document. Dit op verzoek van BZK i.v.m. de samenhang met de Wet open overheid. Daarnaast is een misslag in de wettekst hersteld, is een kleine verduidelijking doorgevoerd met betrekking tot het stellen van openbaarheidsbeperkingen, en is de toelichting over de verhouding van het wetsvoorstel tot de AVG aangevuld.
- In de CWIZO zijn enkele vragen beantwoord die merendeels ook in het CIO Beraad van 23 september werden gesteld. Mogelijk was de schriftelijke beantwoording van de vragen uit het CIO Beraad (ook gevoegd bij de stukken voor de ICBR van 28 oktober) nog niet of onvoldoende gelezen.

- In de CWIZO is besloten tot "*doorgeleiding naar de RWIZO van 10 november, met inachtneming van bespreking en de kanttekening dat nog opmerkingen over het voorstel kunnen worden gemaakt in andere gremia voorafgaand aan de RWIZO*".
- Over het wetsvoorstel is vervolgens – naar aanleiding van de ICBR van 28 oktober – op 12 november nog apart gesproken met JenV, BZK en EZK/LNV. JenV en EZK/LNV hebben bezwaren tegen het wetsvoorstel, die met name zien op de vermeende kosten van de wetswijziging. Deze discussie is voortgezet in de ICBR van 17 november. Bij opstellen van deze nota was nog geen uitkomst van dit overleg bekend.
- Op verzoek van FIN/IRF is in de paragraaf over financiële gevolgen voor de Rijksoverheid (hfst. 7) en in de context van de geleidelijke invoering van de verkorting van de overbrengingstermijn aan het einde toegevoegd dat eventuele kosten voor rekening zijn van de departementen. Dit past bij het uitgangspunt dat de departementen zelf verantwoordelijk zijn voor hun bedrijfsvoering.
- Het wetsvoorstel is geagendeerd voor het SGO van 24 november. Mogelijk noopt deze bespreking nog tot (kleinere) aanpassingen of verduidelijkingen in het wetsvoorstel.
- Bij overeenstemming in de RWIZO zou het wetsvoorstel op 4 december in de MR kunnen worden behandeld.

Datum
17 november 2020

TER BESLUITVORMING

Aan: beleidsstaf MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum

08 oktober 2020

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met

Aantal pagina's

5

nota

Compensatie verplichte aanstelling archivaris

Update en bespreekpunten uit onderstaande nota t.b.v. Beleidsstaf MBVOM
maandag 12-10-20

- VNG heeft na ruggespraak met haar voorzitter bestuurlijke commissie Informatiesamenleving Peter de Baat (burgemeester Montferland) onderstaand aanbod (zie voorstel) van OCW afgewezen en houdt vast aan de eerdere claim voor compensatie verplicht aanstellen archivaris.
- In de beleidsstaf ter bespreking standpunt MBVOM en wijze waarop hieraan gevolg te geven en wanneer (voor of na MR, RvS e.d.).

Aanleiding

- Voor het verplicht aanstellen van de archivaris onder de nieuwe Archiefwet heeft de VNG een financiële claim ingediend van structureel € 3,9 mln. op basis van de uitvoeringstoets.
- Uit afstemmingsoverleg met BZK/Bestuur en Financiële verhoudingen is naar voren gekomen dat deze claim niet zoals eerder (op grond van argumenten) kan worden afgewezen.
- Deze nota doet voorstellen hoe OCW op de claim kan reageren; de reactie dient nog voor de CWIZO in de MvT te worden verwerkt en voor die tijd te worden afgestemd met VNG en BZK.

Kernpunten/voorstel

1. Niet meegaan in formele claim VNG, maar hier iets anders tegenover stellen dat in ogen van OCW beter bijdraagt aan digitale transitie (zie hierna).
2. Kiezen voor een eenmalig opleidingsfonds om kennis en kunde archivaris te stimuleren; budget eenmalig € 0,2 mln., nader te positioneren.
3. Tevens aan VNG een eenmalige bijdrage van € 2 mln. toezeggen voor implementatie nieuwe Archiefwet en duurzame toegankelijkheid.
4. Mogelijkheid openhouden om BRAIN/KVAN te ondersteunen met een eenmalige € 0,05 mln. voor inhoudelijk profiel archivaris annex opleiding.
5. Voorgaande inzet op zeer korte termijn onderhandelen met VNG als reactie op de formele compensatieclaim nieuwe archiefwet.

Toelichting

Probleemstelling

Datum
8 oktober 2020

- VNG heeft in totaal structureel € 3,9 mln geclaimd voor archivaris gemeenten (€ 2,2 mln. voor 0,25 tot 0,5 Fte) resp. gemeenschappelijke regelingen (€ 1,7 mln., voor 0,1 Fte per regeling).¹ De claim betreft een door VNG ingeschat deel van kleine en middelgrote gemeenten en de helft van het aantal gemeenschappelijke regelingen en is structureel van aard.
- Honoreren van een dergelijke claim kan over het algemeen op twee manieren plaatsvinden: door toevoeging aan het Gemeentefonds of via een specifieke uitkering.² In het eerste geval zijn gemeenten in principe vrij hoe met de middelen om te gaan; verantwoording is alleen aan de gemeenteraad. Een specifieke uitkering is gericht, kan gelden voor een beperkte periode en er is sprake van verantwoording aan het Rijk. Gemeenten evenals provincies moeten elk jaar aan de Rijksoverheid melden of en hoe ze het geld hebben besteed. Deze verantwoording hoort als bijlage bij de jaarstukken die gemeenten en provincies maken. In het tweede geval is er dus sprake van verhoogde administratieve lasten.
- Indertijd heeft OCW de claim afgewezen, omdat deze formalistisch is en uitgaat van uitbreiding van formatie bij een minderheid van gemeenten die nu geen archivaris zou hebben aangesteld.
- Verwacht mag worden dat ook ZAA-gemeenten³ de wettelijke zorgtaak bij een functionaris hebben belegd. De VNG beveelt in dergelijke gevallen aan dat de secretaris de archieftaak mandateert of hiertoe een medewerker machtigt. Bij de verplichte aanstelling onder de nieuwe Aw zou een dergelijke functionaris ook als zodanig kunnen worden aangewezen. Of dit ook uitbreiden van formatie betekent is nog de vraag. Ook mag worden verondersteld, dat onder de gemeenschappelijke regelingen veel overheden zijn die wel een archivaris tot hun beschikking hebben die gemanageerd of gemachtigd kan zijn. De geclaimde uitbreiding met 0,1 Fte van VNG lijkt vooral rekenkundig.
- Argumentatie van OCW is voorts dat de verplichting in de praktijk zonder grote moeite kan worden geïmplementeerd, omdat veel kleinere gemeenten de diensten van een archivaris samen (kunnen) delen en bovendien de diploma-eis onder de nieuwe Archiefwet komt te vervallen. Belangrijke doelstelling van de nieuwe wet is dat wordt voorzien in kennis en kunde, wat mogelijk wordt door de taak eenvoudigweg te beleggen, terwijl tegelijkertijd de opleidingsmogelijkheden worden verruimd. Dit is relevant voor zowel nieuwe medewerkers als bestaande medewerkers die zich bezighouden met informatie, zoals ICT- en informatiespecialisten. Dit is een brede doelgroep.
- Er is geen recent onderzoek beschikbaar naar aanstelling archivaris bij gemeenten en er ontbreken exacte cijfers (VNG beroeft zich op een overzicht van LOPAI uit 2011; vooral het noorden en zuiden lijken lacunes te vertonen). Van provincies en waterschappen is daarentegen bekend dat zij een archivaris

¹ Gemeenten (0,25 Fte*70 gem.*€ 121000) + (0,5 Fte*19 gem.*€ 121000) = € 3,27 mln, minus 1/3 deel (kostenreductie gemeentesecretarissen) = € 2,2 mln. Voorts 425 WGR*0,5*0,1 Fte*€ 121000= € 2,57 mln, minus 1/3 deel (kostenreductie gemeentesecretarissen) = € 1,7 mln.

² Volgens de financiële verhoudingswet zijn specifieke uitkeringen ‘bijdragen uit ‘s Rijks kas die door of vanwege een minister die het aangaat onder voorwaarden ten behoeve van een bepaald openbaar belang aan provincies of gemeenten wordt verstrekt.’

³ Gemeenten zonder (aangestelde) archivaris.

in dienst hebben. Hoe dan ook zou nader onderzoek tijdrovend zijn en lijkt dit in dit stadium geen reële optie.

- Voor BZK is de claim echter een formele kwestie die deze vanwege de bestuurlijke en financiële verhoudingen en afspraken met de decentrale overheden graag opgelost ziet voor behandeling in de CWIZO.
- NB Aangezien van deze wettelijke claim heeft VNG een eenmalig bedrag van € 147.000 geclaimd voor aanpassing KPI's en een handreiking toezicht. Hiermee heeft OCW ingestemd. Tevens heeft VNG aan OCW gevraagd de bijdrage van BZK aan de Woo-implementatie te matchen met een bijdrage van € 3 miljoen over 5 jaar. Hierop is OCW niet ingegaan.

Datum
8 oktober 2020

Opties

- Een optie is door te gaan op huidige weg van afwijzen van deze formele claim. Dit betekent een mogelijk flinke hobbel in het proces, aangezien BZK waarschijnlijk niet akkoord gaat in de ambtelijke afstemming voor CWIZO. Deze optie valt hiermee min of meer af.
- Tweede optie is de Fte-compensatieclaim kortweg te honoreren. Dit kan door toevoeging aan het gemeentefonds als algemene uitkering. Let wel, deze toevoeging door OCW is structureel van aard verbonden aan de invoering van de nieuwe wetgeving. Het is dan aan de gemeenten hoe zij verder met de verplichting omgaan. Desgewenst zou OCW dit laatste zelf voor eigen evaluatie kunnen bijhouden. Andere mogelijkheid is de specifieke uitkering, waarbij tevoren dient te worden bepaald om welke gemeenten het gaat. Er dienen in dit geval ook regels voor de verantwoording te worden opgesteld. Een vraag is nog hoe de afwezigheid van een benoemde archivaris dient te worden vastgesteld. In feite kan de taak immers worden uitgevoerd, maar ontbreekt alleen de formele benoeming of aanstelling.

Zoals hierboven geschetst is het de vraag of deze toevoegingen daadwerkelijk bijdragen aan de gewenste vergroting van kennis en kunde. Structurele aard maakt het bovendien een 'dure' inzet van middelen.

- Derde optie is de claim te zien als bevestiging dat het nodig is dat de (digitale) kennis en kunde in de sector versterking krijgt. De nieuwe Archiefwet stelt de eis niet voor niets. Dit vraagt om een actieve benadering en stimulering. Te denken is in dat geval aan middelen ten behoeve van opleiding en training voor archivaris. Deze middelen kunnen op aanvraag worden toegekend en zowel binnen als buiten bestaande formatie worden ingezet. Bijkomend voordeel voor OCW is bovendien, dat deze stimuleringsmiddelen eenmalige compensatie zijn, te verdelen over een periode van een aantal jaren tijdens de digitale transitie.

Van deze drie opties lijkt de laatste ter stimulering van kennis en kunde nuttiger en effectiever dan toevoeging op grond van het benoemingscriterium.

Vervolgvrragen bij de derde optie zijn:

- a) wat lijkt de beste weg om middelen beschikbaar te stellen?
- b) om hoeveel zou het gaan?

Ad a.

- Bij middelen van opleiding en training kan in eerste instantie weer gedacht worden aan een algemene of specifieke uitkering, zoals hierboven aangegeven. Gemeenten krijgen iets en er wordt in meer (specifieke uitkering) of minder (algemene uitkering) dwingende mate verwacht dat zij er iets voor doen. Dit lijkt hier weinig activerend of effectief.
- De mogelijkheid van een aanvraag bij een instantie of fonds gaat uit van eigen initiatief. Dit past ook meer bij de benadering van stimulering, zoals deze enkele jaren geleden is gehanteerd bij het archiefconvenant en het uitvoeringsprogramma Archief 2020. Ook andere programma's informatiehuishouding berusten op actieve deelname (zie bijvoorbeeld RDDI dat wordt gefaciliteerd door BZK en het project Digtalaal Toegankelijk Op Orde van VNG).

Datum
8 oktober 2020

Wanneer we uitgaan van een instantie of fonds, is de vraag waar we dat vinden of positioneren. Een aantal opties:

- 1) VNG en VNG Realisatie. VNG ontwikkelt onder meer concrete producten zoals modelverordeningen en handreikingen en faciliteert gezamenlijke inkoop om de gemeentelijke uitvoering te ondersteunen en te verbeteren. VNG verleent echter zelf geen subsidies.
- 2) Arbeidsmarkt en Opleidingsfonds (A&O) gemeenten. Gemeenten krijgen via het Gemeentefonds de bijdrage voor het A&O fonds uitgekeerd. Het A&O fonds factureert eenzelfde bedrag aan de gemeenten. De bijdrage voor het A&O fonds is gebaseerd op het inwoneraantal. Het A&O fonds gemeenten kan ontwikkelingsbijdragen en subsidies verstrekken en kent platforms en communities. Deze beslaan het brede terrein van gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden; zo is er momenteel ook een actielijn voor de digitale transitie.
- 3) Het Nationaal Archief als agentschap van OCW. Hoewel het NA geen subsidieverlenende instantie is - een grondslag ontbreekt - is dit enigszins vergelijkbaar met de tijd van Archief2020 waarin het NA bijdragen aan derden verleende, waaronder gemeenten. Vraag is wat hier de grondslag voor een bijdrage of subsidie kan zijn. Het zou overigens ook betekenen dat NA nog nadrukkelijker een rol voor de sector krijgt.
- 4) Brancheorganisaties. Voor de archiefsector is dit KVAN/BRAIN. Zij lijkt echter minder geschikt, ontvangt deels zelf bijdragen, kent diverse belangen en is een kleine organisatie. Wel kan KVAN/BRAIN een rol spelen bij het vormgeven van het inhoudelijk profiel van de archivarist.

Vooralsnog lijkt het model van een fonds de beste weg om kennis en kunde te stimuleren. Hierbij lijkt het A&O fonds gemeenten of het NA het meest kansrijk.

Ad b.

- Onder de claims van VNG was tevens een eenmalig bedrag voor opleidingskosten archivarissen van totaal € 180.000 (€ 0,1 mln. + € 0,08 mln.), uitgaande van een vijfdaagse cursus.⁴
- Een vijfdaagse cursus gemeentelijk archivarist lijkt mager, wanneer we van een serieuze kwaliteitsimpuls willen spreken. De claim van € 0,08 mln. aan

⁴ Uitgaande van een opleiding van 5 dagen á € 750,- per dag per Fte een eenmalig bedrag van afgerond 100.000 euro voor gemeenten en 80.000 euro voor de gemeenschappelijke regelingen ($0,25 \text{ Fte} * 70 \text{ gem.} * 5 \text{ dag.} * € 750 + (0,5 \text{ Fte} * 19 \text{ gem.} * 5 \text{ dag.} * € 750) = € 101.250$). $425 \text{ WGR} * 0,5 * 0,1 \text{ Fte} * € 750 * 5 \text{ dag.} = € 79.688 \text{ euro}$

cursussen ten behoeve van 0,1 Fte bij gemeenschappelijke regelingen is daarentegen louter rekenkundig.

- Inzet OCW zou kunnen zijn een bedrag aan opleiding en cursussen van in totaal € 0,2 mln. Het zou in eerste instantie gelden voor alleen ZAA-gemeenten en, eventueel op basis van tussentijdse evaluatie, ook voor andere gemeenten toegankelijk kunnen zijn.

Datum
8 oktober 2020

Tot slot: implementatiekosten

- Vanwege de beoogde versterking van kennis en kunde en met het oog op het eerdere (afgewezen) verzoek van VNG om bijdrage voor verbetering informatiehuishouding en Woo-implementatie is te overwegen om aan VNG zelf tevens een eenmalige bijdrage toe te zeggen van € 2 mln. voor programma's duurzame toegankelijkheid (digitale transitie, bijvoorbeeld voor een periode van 4 tot 5 jaar). Dit is niet de gevraagde € 3 mln., maar nog steeds zeer substantieel. Ook andere overheden die om implementatieondersteuning hebben gevraagd (waterschappen) kunnen hierop meelijken.
- Eventueel zou alsnog een budget voor KVAN/BRAIN te bestemmen zijn. KVAN/BRAIN kan een inhoudelijke rol spelen bij het formuleren van wat aan opleiding en training van de archivaris mag worden verwacht, al dan niet in verband met vrijwillige certificering. Dit is nog met KVAN/BRAIN af te stemmen. Orde van grootte eenmalig ca. € 0,05 (subsidie OCW of bijdrage via NA).

Het totaal aan eenmalige middelen van ca. € 2,25 mln. is goed te onderbouwen met digitale transitie van de sector, waarbij OCW investeert in kennis en kunde. Het is bovendien nuttig wanneer OCW bijdraagt aan implementatie waar ook om is gevraagd en niet ver achterblijft bij BZK dat zelf bijdraagt aan de programma's informatiehuishouding lagere overheden (Woo).

Dekking/middelen

- Binnen DGCM, middelen NA/RHC lijkt vooralsnog eenmalig budgetruimte beschikbaar. Hierover dient nog wel in samenhang door DGCM te worden beslist, ook met oog op andere prioriteiten en knelpunten.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM, via MOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Datum

8 oktober 2020

Referentie

Bijlagen

Conceptwetsvoorstel

Kopie voor

MenC

WJZ

Reeds afgestemd met

MenC

Aantal pagina's
2

nota

Archiefwet 2021 naar CWIZO

Paraaf WJZ

Datum

Paraaf DGCM

Datum

Paraaf FEZ

Datum

Aanleiding

In de beleidsstaf van 3 september jl. is met MBVOM gesproken over de aanbieding aan de CWIZO van wetsvoorstel voor de Archiefwet 2021. Bijgaand vindt u de meest recente versie van het wetsvoorstel, waarin de reacties uit de consultatie en de verschillende uitvoeringstoetsen zijn verwerkt.

Kernpunten

Wij vragen uw akkoord voor de start van het ministerraadtraject, te beginnen met aanbieding aan de CWIZO. Indien u akkoord bent, zal het wetsvoorstel worden geagendeerd voor de CWIZO van 27 oktober.

Toelichting

- Het wetsvoorstel is aangepast n.a.v. de reacties uit de internetconsultatie, de verschillende uitvoeringstoetsen (m.n. van de ADR, de VNG, IPO, en de Unie van Waterschappen), de handhaafbaarheidstoets van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (hierna: IOE), alsook verschillende adviezen (m.n. van het Adviescollege toetsing regeldruk en de Autoriteit Persoonsgegevens, hierna: AP).
- MBVOM heeft reeds akkoord gegeven voor deze aanpassingen n.a.v. de nota van 26 augustus jl.¹
- Op dit moment loopt nog afstemming met de VNG en BZK de verplichte benoeming van een archivaris, en de financiële compensatie daarvoor. Op maandag wordt MBVOM daarover in de beleidsstaf nader geïnformeerd. Daarnaast zijn de gesprekken over de financiële dekking van de

¹ [Proza-kenmerk 25357440](#)

meerkosten van het Nationaal Archief nog niet volledig afgerond. Voor beide punten geldt dat het streven is om vóór 16 oktober tot afstemming te komen. Het wetsvoorstel kan namelijk pas aan de CWIZO worden aangeboden als deze afstemming is afgerond.

Datum
8 oktober 2020

- Op dit moment ligt het wetsvoorstel bij JenV voor de wetgevingstoets. De resultaten daarvan worden op 12 oktober verwacht, en deze zullen worden verwerkt voorafgaand aan de aanbieding voor de CWIZO op 16 oktober. De verwachting is dat de wetgevingstoets enkel tot ondergeschikte aanpassingen zal leiden. Gelet op de omvang van het wetsvoorstel worden tussentijds mogelijk op andere punten nog ondergeschikte verbeteringen aangebracht.
- Met uw akkoord zal het wetsvoorstel worden geagendeerd voor de CWIZO van 27 oktober. Vervolgens zal het wetsvoorstel naar verwachting op 10 november in de RWIZO, en op 13 november in de MR worden behandeld. De voorlopige verdere planning is:

December 2020 – februari 2021	Advisering RvS
Maart 2021 – april 2021	Nader rapport en indiening TK
Mei 2021 – maart 2022	Behandeling TK en EK
1 juli 2022 / 1 januari 2023	Inwerkingtreding wet

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
26 augustus 2020

Referentie

Bijlagen
1. Presentatie Archiefwet 202x (hoofdlijnen)
2. Overzicht verwerking consultatie Archiefwet 202x

Kopie voor

Reeds afgestemd met
WJZ

Aantal pagina's
9

nota

beslispunten Archiefwet 202x n.a.v. consultatiefase

Aanleiding

Deze nota informeert u over aanpassingen van het wetsvoorstel voor modernisering van de Archiefwet (Aw 202x) n.a.v. de consultatiefase. In de beleidsstaf van 3 september bespreken we de beslispunten. Streven is het wetsvoorstel in iBabs te zetten, zodat u daarop alvast een blik kunt werpen.

Beslispunten

Inhoudelijk is de koers niet gewijzigd, met uitzondering van beslispunt 3. Wel is de memorie van toelichting (MvT) verbeterd en aangevuld en zijn artikelen aangepast en toegevoegd. Zie Bijlage 1 voor kern van de nieuwe wet en Bijlage 2 voor de belangrijkste aanpassingen t.o.v. het eerdere ontwerp.

Stemt u in met de volgende punten

- 1) De bezwaren van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) worden slechts gedeeltelijk weggenomen in het wetsvoorstel:
 - de belangrijkste aanbeveling is niet overgenomen, namelijk om in het Archiefbesluit te bepalen welke persoonsgegevens wel en niet blijvend moeten worden bewaard en dus overgebracht naar archiefdiensten en welke persoonsgegevens aldaar wel of juist niet openbaar zijn;
 - overige aanbevelingen van de AP zijn wel of in aangepaste vorm overgenomen;
 - de MvT is aanzienlijk uitgebreid om uit te leggen hoe archiefvormers en archiefdiensten bij naleving van de Aw ook de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) dienen te respecteren.
- 2) Inkadering van de ruimte voor archiefdiensten om uit eigen beweging informatie in andere vorm aan het publiek te verstrekken, namelijk: een archiefdienst kan dit alleen doen n.a.v. één of meerdere verzoeken om toegang tot beperkt openbaar archief.
- 3) Voorbereiden van structurele compensatie voor het Nationaal Archief (NA) van circa €1,2 mln in 2022 oplopend naar ca €3,6 mln in 2032 en opname van de definitieve bedragen en dekking daarvan in de financiële paragraaf van het wetsvoorstel.

- 4) Toevoeging van vier artikelen, deze betreffen:
- archiefbeheer in samenwerkingsverbanden;
 - ontwerp van een collectieve selectielijst door sectororganisaties (voor bijvoorbeeld privaatrechtelijke scholen, notarissen en deurwaarders);
 - meldplicht van incidenten voor centrale overheidsorganen bij de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE);
 - toekomstig beheer van (papieren) rijksarchief door Regionale Historische Centra (RHC's).

Datum
26 augustus 2020

Bestuurlijke en politieke gevolgen

Ad 1) Advies AP (Bijlage 3)

- Wij hebben het AP-advies informeel voorgelegd aan contacten bij de VNG, UvW, IPO, KVAN/BRAIN en aan het NA/de Algemeen Rijks Archivaris (deze reactie heeft u ontvangen). Hun beoordeling is in hoofdzaak gelijkluidend aan de onze.
- Het is mogelijk dat de Raad van State op het AP-advies terugkomt. Wij zien echter geen mogelijkheid om nu meer te doen zonder te breken met belangrijke principes van de Archiefwet.

Ad 2) Informatieverstrekking in andere vorm

- Wij adviseren deze optie niet nog verder in te kaderen dan in deze nota voorgesteld. Dit is mede ingegeven doordat u in de MR waarschijnlijk sowieso te maken krijgt met weerstand rond openbaarheid.
- Twee andere zaken die bij departementen en in het kabinet gevoelig liggen zijn in dit verband: de verkorting van de overbrengingstermijn naar 10 jaar en de keuze om van 'intern beraad' net als in de Archiefwet 1995 geen zelfstandige beperkingsgrond te maken.
- In het parlement zal een meerderheid (inclusief D66 en CU) juist op openbaarheid aandringen.
- Tegen die achtergrond is het verstandig zo lang mogelijk vast te houden aan alle elementen in dit wetsvoorstel die openbaarheid bevorderen.

Ad 3) Compensatie NA:

- Het benodigde budget en de mogelijkheden voor de dekking worden binnenkort besproken in het driehoeksoverleg tussen DGCM (ondersteund door FEZ), het NA en MenC. Ook M.OCW dient nog te worden betrokken.
- *Overige uitvoeringskosten:* Slechts enkele organisaties (UWV en Kamer van Koophandel) hebben in de uitvoeringstoets concrete bedragen genoemd. Deze bedragen konden zij echter niet onderbouwen. Waarschijnlijk zullen de andere departementen niettemin wijzen op vermeende hoge uitvoeringskosten. Dit komt ook doordat departementen vinden dat er structureel te weinig geld is voor de informatiehuishouding. Een claim op dit terrein kan echter niet aan de nieuwe Aw worden gehangen; zij vergt een bredere en gezamenlijke analyse en onderbouwing in opdracht van de SG's. (NB: Voor de Woo zijn er wel duidelijke kosten, maar dekking is doorgeschoven naar een volgend regeerakkoord).

Ad4)

- *Artikel samenwerkingsverbanden:* Hier is veel om gevraagd, maar het ontslaat overheidsorganen niet van de plicht tot nadelen en afspraken maken. JenV (veel ketensamenwerking), VNG, IPO, UvW, en IOE zijn positief over het artikel.
- *Artikel 'collectieve' selectielijst:* Deze mogelijkheid komt er mede op verzoek van de PO- en VO Raad.
- *Meldplicht bij de IOE:* Mogelijk willen departementen dit niet vanwege administratieve lasten en onduidelijkheid wanneer iets een 'ernstig' incident is.
- *Artikelen RHC's:* De voornemens zoals vastgelegd in dit wetsvoorstel zijn besproken met een bestuurlijke delegatie van RHC's op 4 maart jongstleden.

Datum
26 augustus 2020

Verdere route en planning

Het CWIZO en de RWIZO zijn de officiële voorportalen naar de MR, de overige zijn extra i.v.m. gevolgen voor de bedrijfsvoering van het Rijk.

Het ministerie van JenV zal parallel de wetgevingstoets uitvoeren; deze moet klaar zijn voor de RWIZO en het kost een maand.

Route naar de MR

13 okt: tekst gereed
23 sept: CIO Beraad (concept)
20 okt: ICBR
26 okt: CWIZO
4 nov SGO
10 nov: RWIZO
13 nov: MR

Eventuele uitloop

28 okt: tekst gereed
4 nov: CIO Beraad
17 nov: ICBR
16 nov: CWIZO
18 nov: SGO
1 dec: RWIZO
4 dec: MR

De verdere planning is:

December - februari 2021
Maart - april 2021
Mei 2021 - maart 2022
1 juli 2022

advisering RvS
nader rapport en indienen TK
behandeling TK en EK
publicatie / inwerkingtreding

Toelichting beslispunten

Ad 1) Advies Autoriteit Persoonsgegevens (zie ook Bijlage 3)

Het advies van de AP is negatief en "adviseert de procedure niet voort te zetten, tenzij het bezwaar is weggenomen." Een dergelijk negatief advies vergt een zorgvuldige reactie.

Kern AP-advies

- Het belangrijkste bezwaar van de AP betreft de belangenafweging tussen bescherming van persoonsgegevens en het blijvend bewaren en openbaar maken van overheidsdocumenten. "De complexe afwegingen die in dit verband moeten worden gemaakt kunnen naar het oordeel van de AP niet van geval tot geval aan de vele afzonderlijke archiverende overheden worden overgelaten."

- De AP vindt anders gezegd dat de Archiefwet (en het daarop berustende Archiefbesluit) zo moet worden ingericht dat naleving van de Archiefwet ook automatisch voor naleving van de AVG zorgt.

Datum
26 augustus 2020

Beoordeling

- In het AP-advies klinkt een sterke hang naar gegevensminimalisatie: hoe minder er in archieven over personen te vinden is, hoe beter. Dit miskent dat archieven er niet alleen voor nu zijn maar ook voor later (als betrokkenen zijn overleden!) en het miskent de bewezen waarde van juist ook persoonsgebonden informatie in archieven.
- De AP adviseert een delegatiegrondslag op te nemen om in een AMvB nadere regels te stellen over de archiefvorming en de openbaarheid van archieven. Het idee is kortgezegd om in het Archiefbesluit te bepalen welke persoonsgegevens in principe wel of niet blijvend moeten worden bewaard en vervolgens wel of juist niet openbaar moeten zijn.
- Dit advies is niet overgenomen. Net als de AVG moet archiefwetgeving in zeer uiteenlopende organisaties en situaties worden toegepast. Daarom bevat zij vooral open normen en procedurele waarborgen, ook ten behoeve van de privacy. Inhoudelijke aanwijzingen voor waardering en selectie en voor openbaarheid zijn niet goed mogelijk en principieel onwenselijk. De belangenafweging kan het beste door betrokken overheidsorganen worden gemaakt. In een mondeling overleg heeft de AP als alternatief voorgesteld een algemeen afwegingskader te maken; wij denken echter dat het Archiefbesluit dan een soort herhaling wordt van de Aw en de AVG zelf.
- De Aw gaat ervan uit dat persoonsgegevens om te beginnen rechtmatig zijn verzameld. Sectorale wetgeving en/of een selectielijst vormt de grondslag voor eventuele blijvende bewaring. Bij overbrenging is privacy een reden om de openbaarheid nog enige tijd te beperken. Bij het verlenen van toegang tot beperkt openbaar archief én bij het beschikbaar stellen van openbaar archief, zijn archiefdiensten ‘gewoon’ gehouden aan de AVG en de Uitvoeringswet AVG (UAVG).

Het AP-advies heeft wel tot de volgende aanpassingen geleid:

- In de MvT is aangekondigd dat in het Archiefbesluit de bescherming van persoonsgegevens wordt toegevoegd aan de te wegen belangen bij de totstandkoming van selectielijsten.
- In de MvT is aanbevolen dat overheidsorganen de eigen Functionaris Gegevensbescherming (FG, voor zover aanwezig) betrekken bij de selectielijst. Dit wordt echter niet bij wet verplicht zoals de AP voorstelt.
 - Een bij wet verplichte rol voor de FG brengt het huidige driehoeksoverleg - tussen de manager informatiehuishouding, de archivaris/beheerder van de archiefdienst, en een onafhankelijke deskundige voor het burgerperspectief - uit balans. Het leidt waarschijnlijk tot een stroperige procedure en overbelichting van het privacybelang. Het wetsvoorstel beoogt juist vereenvoudiging van de totstandkoming van selectielijsten.
 - Een argument om de FG wel een verplichte rol te geven, zou zijn dat u daarmee zichtbaar tegemoet komt aan het AP-advies.
- In het wetsvoorstel is een grondslag toegevoegd om bij of krachtens AMvB (waarschijnlijk het Archiefbesluit) nadere regels te stellen aan de wijze waarop archiefdiensten toegang verlenen tot archieven met daarin bijzondere persoonsgegevens.
 - Doel is beleid dat de NA heeft ontwikkeld om te voldoen aan de UAVG te veranker in wetgeving die voor alle archiefdiensten geldt.
 - Het NA verlangt vooraf een bewijs van overlijden of toestemming van de betreffende personen. Is dit een onevenredige inspanning, dan krijgt men alleen toegang als men aantoont dat de documenten nodig zijn voor een rechtszaak of voor wetenschappelijk of historisch onderzoek of voor statistische doeleinden. Men moet bovendien aangeven op welke wijze de persoonlijke levenssfeer wordt gewaarborgd. Verder is het niet toegestaan om kopieën te maken uit beperkt openbaar archief waarin persoonsgegevens voorkomen, tenzij dit noodzakelijk is voor bewijsvoering in rechtszaken.
- De MvT staat zeer uitgebreid stil bij de wijze waarop overheden onder de Archiefwet de privacy moeten waarborgen in de verschillende levensfases (archiefvorming, waardering en selectie, overbrenging en openbaarheid, toegang tot overgebracht archief).

Datum
26 augustus 2020

Ad 2) Informatieverstrekking in andere vorm

Een belangrijke vernieuwing in het wetsvoorstel is artikel 8.4 over informatieverstrekking in andere vorm uit beperkt openbaar archief. Naar aanleiding van het AP-advies en de consultatie is de bewegingsruimte van archiefdiensten ingekaderd. Hieronder een toelichting.

Wat is informatieverstrekking in andere vorm?

- Wanneer nu iemand toegang vraagt tot documenten die beperkt openbaar zijn, beoordeelt de archiefdienst (behalve bij beperkingen vanwege Staat en Bondgenoten) of dit mogelijk is. Zo ja, dan krijgt de verzoeker op individuele basis en onder voorwaarden (bijvoorbeeld geen kopieën maken) inzage in de authentieke documenten.
- De Archiefwet 1995 gaat uit van een documentenstelsel, hetgeen betekent dat in beginsel in de documenten als geheel inzage wordt verleend. Als geen inzage kan worden verleend, krijgt de verzoeker dus in het geheel geen

informatie uit de desbetreffende documenten. Dat is anders dan bij de Wob, die een informatieregime kent. Bij toepassing van de Wob is het daarom mogelijk dat bijvoorbeeld gelakte kopieën openbaar worden gemaakt (waarbij de vertrouwelijke informatie onleesbaar is gemaakt).

Datum
26 augustus 2020

- In de praktijk wordt bij gemeenten op basis van de huidige Archiefwet wel eens (net als bij de Wob) informatie uit documenten verstrekt, maar deze praktijk heeft geen duidelijke wettelijke basis en er is geen sprake van een recht voor verzoekers. Bij het NA wordt in principe geen informatie uit documenten verstrekt.
- Onder de nieuwe Archiefwet blijft het verlenen van inzage (in de wet: toegang) tot documenten als geheel de standaard. Aanvullend geeft artikel 8.4 de mogelijkheid dat archiefdiensten informatie in andere vorm aan een verzoeker verstrekken, vergelijkbaar met de werkwijze onder de Wob. Dit is geen verplichting, behalve als a) gewone inzage niet mogelijk is en b) de inspanning die is gemoeid met het verstrekken van informatie in andere vorm opweegt tegen het belang van de verzoeker bij raadpleging van de informatie.
- Het nieuwe artikel voorkomt dat sommige dossiers/ documenten na overbrenging onbedoeld minder toegankelijk zijn dan daarvoor d.w.z. onder de Wob. Aanleiding voor deze wetswijziging is de instroom van jonger en digitaal archief. Dit zal vaker met een beperking worden overgebracht. Het artikel biedt ook extra mogelijkheden om aan de AVG te voldoen.

Waarover gingen de vragen?

- Het artikel geeft archiefdiensten de mogelijkheid om behalve op verzoek, ook uit eigen beweging informatie in andere vorm openbaar te maken uit beperkt openbaar archief. Dit leidde tot vragen bij de consultatie en bij de AP. Men had de indruk dat archiefdiensten ondanks openbaarheidsbeperkingen toch zomaar van alles online zouden kunnen zetten.

Hoe hebben we het opgelost?

- In de wettekst en de toelichting is de ruimte voor de archiefdienst ingekaderd. Hij kan alleen uit eigen beweging informatie verstrekken naar aanleiding van één of meerdere verzoeken om toegang tot het desbetreffende beperkt openbare archief.
- Wanneer bijvoorbeeld een inspanning is gedaan om een dossier van bedrijfsvertrouwelijke informatie te ontdoen, dan kan de archiefdienst het resultaat (geschoonde dossiers en documenten) in zijn beheersysteem bewaren en op 'openbaar' zetten voor een eventuele volgende verzoeker. Een ander voorbeeld vormen bouwdossiers; deze worden bij gemeenten veel opgevraagd en bevatten persoonsgegevens. Sommige archiefdiensten verstrekken in dat geval kopieën van tekeningen en eventueel andere documenten waarbij persoonsgegevens zijn afgeschermd. Dergelijke geschoonde bouwdossiers kunnen ook via de website toegankelijk worden gemaakt.
- In de genoemde voorbeelden maken archiefdiensten in feite een soort publieksversies van beperkt openbare documenten, maar dan zonder de vertrouwelijke informatie. De inkadering maakt dat archiefdiensten dit niet pro-actief kunnen doen, maar één of meer verzoeken moeten afwachten.
- In de huidige en de nieuwe Aw bestaat daarnaast een mogelijkheid dat de archiefdienst de archiefvormer verzoekt om het beperkingsbesluit te herzien,

maar dit geldt dan voor hele dossiers en documenten, en het vergt (wel) een intensief besluitvormingstraject, inclusief publicatie van een nieuw besluit.

Datum
26 augustus 2020

Wat zijn hierbij de overwegingen en alternatieven?

- Het is belangrijk dat archiefdiensten ruimte hebben om net als overheden onder de Wob/Woo informatie (in andere vorm) actief openbaar kunnen maken.
- De inkadering lijkt nodig om wantrouwen van de AP en i.h.b. de departementen weg te nemen. Bij decentrale overheden speelt het niet omdat daar minder vertrouwelijke informatie omgaat en omdat de verantwoordelijkheid bij hetzelfde bestuur blijft, en niet zoals bij het Rijk verhuist naar M.OCW c.q. het NA.
- Een verdergaande inkadering zou zijn dat de archiefdienst in zulke gevallen eerst de archiefvormer raadpleegt. Wij vinden dit onwenselijk; het leidt tot extra bureaucratie en stroperigheid aan beide kanten, en alleen dat al benadeelt de gebruiker en de openbaarheid.

Ad 3) Financiële paragraaf

In de financiële paragraaf worden de volgende overwegingen en kostenposten opgenomen n.a.v. de uitvoeringstoetsen en eerdere impactanalyses.

- Rijksoverheid: Er volgt uit het wetsvoorstel geen claim voor departementen en uitvoeringsorganisaties. Enige kostenstijging valt te verwachten, maar verschilt sterk tussen organisaties en is niet te kwantificeren. Het wetsvoorstel geeft – omdat de verkorte overbrengingstermijn alleen geldt voor documenten die vanaf de inwerkingtreding van de wet worden opgemaakt of ontvangen – voldoende ruimte om verkorting van de overbrengingstermijn geleidelijk te implementeren.
- Gemeenten: Geen compensatie €4,56 mln. voor verplicht aanstellen van een archivaris. Geen compensatie voor marginale meerkosten instroom jonger archief ad € 0,36 mln. Wel toezagging €147.120 subsidie voor VNG ten behoeve van het handreiking toezicht op overgebracht archief en het herijken van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's).
- Provincies en waterschappen: Deze voorzien geen bijzondere uitvoeringskosten. Een onzekerheid is de hoeveelheid aanvragen die Gedeputeerde Staten van gemeenten en waterschappen krijgen voor ontheffing van overbrenging c.q. bewaren bij de bron en de mate waarin toetsingscriteria en ervaringen bij de centrale overheid hen helpen.
- Nationaal Archief: Het NA heeft voor de uitvoeringstoets door de ADR de financiële effecten in kaart gebracht, mede met gebruik van het onderzoek door APE naar kosten rond openbaarheid en inzage van jonger archief. De verwachte structurele extra kosten lopen volgens het NA tussen 2022 en 2032 op van €1,2 naar €3,6 miljoen extra per jaar.

Ad 4) Internetconsultatie en uitvoeringstoetsen Rijk (door ADR), VNG, IPO en UvW: samenwerkingsverbanden en 'collectieve' selectielijst

- Het ontwerpwetsvoorstel wordt gezien als een verbetering wat betreft de leesbaarheid en toepasbaarheid in het digitale tijdperk.
- Veel wijzigingen kregen brede steun, zoals het opnemen van de publieke belangen van archivering, een risicobenadering voor duurzame toegankelijkheid, de verkorting van de overbrengingstermijn, de mogelijkheid

voor ontheffing van overbrenging, en de aanpassing van het openbaarheids- en toegangsregime voor overgebracht archief.

- Vragen en suggesties over de terminologie en over de bedoeling van artikelen zijn in het wetsvoorstel verwerkt.
- Men wil weten hoe het Archiefbesluit en de Archiefregeling gaan luiden; deze zijn echter nog in de (vroege) ontwerp fase, en kunnen pas worden vastgesteld als de Archiefwet 202x is aangenomen. In de MvT zijn zoveel mogelijk de voornemens voor de lagere regelgeving geschetst.
- Binnen de archiefsector zijn de meningen verdeeld over het schrappen van het voorgeschreven diploma voor de archivarist en over de vormgeving van decentraal toezicht; op deze punten is de toelichting aangevuld, maar het wetsvoorstel is inhoudelijk niet gewijzigd.
- De uitvoeringstoetsen wijzen niet op substantiële, structurele meerkosten die samenhangen met de nieuwe Archiefwet.

Datum
26 augustus 2020

N.a.v. de consultatie en uitvoeringstoetsen zijn twee artikelen toegevoegd:

- Een artikel over samenwerkingsverbanden: dit artikel stimuleert afspraken over archivering bij duurzame samenwerking tussen verschillende verantwoordelijke overheidsorganen. Het biedt bovendien een wettelijke grondslag om archiefbeheer aan één van de partijen te delegeren (wat verder gaat dan mandateren).
- Een artikel over 'collectieve' selectielijsten voor specifieke groepen overheidsorganen: sectororganisaties krijgen hiermee de ruimte om namens privaatrechtelijke organen met openbaar gezag (zoals scholen, notarissen en deurwaarders) een selectielijst te ontwerpen en te laten vaststellen, zonder tientallen of soms honderden handtekeningen te verwerven. Dit artikel is er gekomen onder andere op verzoek van PO en VO-Raad.

Ad 4) Reactie Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE): meldplicht

De IOE was positief. Om de handhaving te versterken, vraagt zij:

- Een meldplicht voor ernstige incidenten. Dit advies is overgenomen. Wij twijfelen over de meerwaarde, maar het is een vrij gebruikelijke figuur en het verdient een kans. Voor decentrale overheden wordt een meldplicht niet in de wet geregeld en is zij vormvrij; reden is dat hier de 'eigen' archivarist intern toezicht houdt. Herintroductie van archieftoezicht door provincies op gemeenten en waterschappen (en dan eigenlijk ook door Rijk op provincies) is in strijd met het huidige generieke interbestuurlijke toezicht.
- Zelfstandige bevoegdheden om op te treden tegen organen van de centrale overheid. Dit advies is niet overgenomen. De bevoegdheden om handhavend op te treden berust in het wetsvoorstel bij de Minister. Zelfstandig optreden door de IOE achten wij onwenselijk gezien de aard van het werkterrein (bedrijfsvoering) en de verhouding tussen Ministers. Dit laat onverlet dat voor de uitoefening van handhavingsbevoegdheden aan de IOE mandaat kan worden verleend, zodat de IOE deze bevoegdheden namens de Minister kan uitoefenen.
- Over eventuele uitbreiding van de formatie voert de IOE het gesprek met SG.OCW.

Ad 4) Toekomst Regionale Historische Centra

- In het eerdere wetsontwerp waren al de "riksarchiefbewaarplaatsen in de provincie" geschrapt. Naar aanleiding van het ambtelijk overleg over de

toekomst van de RHC's zijn de artikelen 3.1, 3.2 en 3.3 ingevoegd. Verder is het beleid t.a.v. de RHC's onderbouwd in de MvT.

- De toegevoegde artikelen geven de Minister een grondslag om RHC's papieren riksarchief te laten beheren ook wanneer Rijk zich terugtrekt uit de gemeenschappelijke regeling. Bij het ontbreken van een RHC kan ook een gemeente of provincie met het beheer van papieren riksarchief worden belast. Voor de uitvoering van deze beheerstaak wordt een specifieke uitkering verstrekt.
- De artikelen zijn niet als verplichting in de wet opgenomen. De minister kan taken en bevoegdheden overdragen, maar het hoeft dus niet.

Datum
26 augustus 2020

Reactie Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR)

- De ATR was positief en vroeg hoe de verkorting van de overbrengingstermijn geleidelijk kan worden geïmplementeerd. Ook vroeg het college om meer aandacht voor effecten op privaatrechtelijke organen bekleed met openbaar gezag en om uitleg over de gevolgen van het aangepaste openbaarheid- en toegangsregime voor burgers.
- De MvT is aangevuld op deze onderdelen.

BIJLAGE 2 OVERZICHT AANPASSINGEN ARCHIEFWET 202X N.A.V. CONSULTATIE EN ADVIEZEN

Schuin gedrukt zijn wijzigingen in de wettekst: het betreft nieuwe artikelen of wijzigingen in het eerdere ontwerpartikel. Daarnaast zijn aanpassingen van de Memorie van Toelichting (MvT) benoemd. Beperkte en wettechnische aanpassingen zijn niet opgenomen in dit overzicht. In enkele gevallen is vermeld wat er niet is aangepast ondanks verzoeken in consultatie of adviezen.

Hfst 1: Algemene bepalingen		
1.1.	Document	Uitbreiding MvT om eenzijdige associatie met klassieke document te voorkomen; betekenis gelijk aan "informatieobject" (van een overheid)
1.1.	Depot	<i>Uit begrippenlijst geschrapt.</i> Voor e-depots bij archiefdiensten gaan in de Archiefregeling de zwaarste eisen omtrent duurzame toegankelijkheid (= aan documenten én de beheeromgeving) gelden. Grondslag om nadere eisen te stellen aan fysieke opslaglocaties in art 4.6. gehandhaafd.
1.2	Afbakening t.o.v. andere wetten	Uitbreiding MvT over relatie met AVG n.a.v. advies Autoriteit Persoonsgegevens.
1.3	Publieke belangen	Geen uitbreiding of nadere specificering.
Hfst 2: Verantwoordelijke overheidsorganen		
2.3.	Gemeenschappelijke regelingen	Verheldering MvT. P.M: GR die geen openbaar lichaam, bedrijfsorgaan of gemeenschappelijk orgaan zijn, vormen dus een (ander) samenwerkingsverband? Zie hieronder.
Hfst 3: Bijzondere bepalingen over verantwoordelijkheid		
3.1.-3.3.	RHC's	Riksarchiefbewaarplaatsen in de provincie waren al in ontwerp geschrapt. Nu nieuwe artikelen ingevoegd om het mogelijk te maken dat RHC's papieren riksarchief blijven beheren ook wanneer Rijk zich terugtrekt uit de GR. Onderbouwing toegevoegd in MvT.
3.4.	Samenwerkingsverbanden	<i>Nieuw artikel.</i> Stimuleert afspraken over archivering bij duurzame samenwerking tussen verschillende verantwoordelijke overheidsorganen. Biedt bovendien wettelijke grondslag om archiefbeheer aan één van de partijen te delegeren (wat verder gaat dan mandateren). Positieve reacties VNG, IPO, UvW, MinJenV en IOE.
Hfst 4: Beheer		
4.1.	Duurzame toegankelijkheid (DUTO)	Alleen een nieuwe term i.p.v. GGTS. MvT uitgebred.
	Risicobenadering ("passende maatregelen")	Aanpassing MvT. Relatie gelegd met beheerregels: periodieke risicoanalyse is basis voor te nemen maatregelen DUTO. In MvT pleidooi voor integrale aanpak met i.h.b. privacy en informatiebeveiliging. NB: Afgezien van rol voor de selectiebesluit ter verantwoording!
4.2.	Beheerregels	<i>Uitbreiding artikel.</i> Het betreft het vastleggen van a) taakverdeling binnen orgaan en b) de wijze van periodieke evaluatie en verbetering van informatiebeheer. Geldt enkel voor archiefvormers (niet archiefdiensten) en geïnspireerd op bestaande

		archiefwetgeving.
4.6.	Grondslag nadere regels	In MvT voornemen beschreven om in de Archiefregeling meerdere kwaliteitsniveaus uit te werken, waarschijnlijk: gewoon beheer, bewaren bij de bron, permanente collecties bij archiefdiensten.
Hfst 5: Selectie, vernietiging en overbrenging		
5.1.	Selectielijst-> selectiebesluit	Term wordt 'selectiebesluit'. In MvT n.a.v. advies AP wordt in Ab privacy toegevoegd als belang dat bij ontwerp wordt betrokken. Aanbevolen dat manager IHH de eigen Functionaris Gegevensbescherming raadpleegt, maar het wordt niet verplicht (in het Archiefbesluit).
5.2.	Collectieve selectiebesluiten	<i>Nieuw artikel</i> geeft sectororganisaties ruimte om namens pravaatrechtelijke organen met openbaar gezag (zoals scholen en gerechtsdeurwaarders) een selectielijst te ontwerpen en te laten vaststellen, zonder tientallen of soms honderden handtekeningen te verwerven.
5.4.	Overbrengingstermijn	In MvT meer uitleg over wanneer de teller voor 10 jaar gaat lopen (= rekbaar) en onderstrepen mogelijkheden van eerder en later overbrengen. Betekent mitigatie van verkorting: de 10 jaar "extra" aan over te brengen archief kan gespreid in de tijd worden overgebracht.
5.6.	Ontheffing overbrenging (bewaren bij de bron)	In MvT opgenomen dat documenten bronbewaarders onder de Wob vallen. Wel moet men extra voorzieningen treffen t.b.v. DUTO en toegang van het algemene publiek. ¹
Hfst 6: Archiefdiensten en archivarissen		
6.1.	Nationaal Archief	
6.2.	Decentrale archiefdiensten	Uitleg in MvT over keuzevrijheid voor i.h.b. gemeenten. Men kan maar één archiefdienst/archivaris aanwijzen, maar wel het beheer gedeeltelijk (alleen digitaal bijvoorbeeld) of geheel uitbesteden aan een stichting of bedrijf of andere archiefdienst (laatste indien men niet kies voor deelname in een GR).
6.3.	Aanwijzing archivaris	Aanvullingen MvT. Geen wettelijke ontslagbescherming en extra bekwaamheidseisen.
7. Openbaarheid en openbaarheidsbeperking		
	Algemeen	Aanpassing MvT om één op één vergelijkingen met de Wob te voorkomen. Blijft ander systeem, met andere doelen en mogelijkheden.
7.1.	Openbaarheid	Toegeweegd dat archiefdiensten (ook) uit eigen beweging d.w.z. actief documenten publiceren, tentoonstellen etc.
7.2.	Beperkingsgronden	<i>Aanpassing bepaling inzake bijzondere persoonsgegevens n.a.v. advies AP en conform Woo.</i> In MvT argumenteert waarom persoonlijke beleidsopvattingen uit Wob (art. 11) geen beperkingsgrond moeten worden in Aw, zou achteruitgang openbaarheid zijn.
7.3. en 7.6.	Reparatie van beperkingsbesluiten	Nader toelichting doel / onder welke omstandigheden en benadrukken dat bij het Rijk

¹ NB: Gratis toegang niet in de Aw af te dwingen (Kadaster!). Opletten dat geheimhouding geen grond voor ontheffing wordt.

	(alsnog beperking of openbaar)	het NA altijd de archiefvormer betrekt.
Hfst 8: Toegang tot overgebracht archief		
8.2.	Toegang openbare documenten	
8.3.	Toegang beperkt openbare documenten	Geen aanpassingen, betreft het standaard regime. In MvT toelichting van omgang met AVG bij geven van inzage in archief dat vanwege privacy is beperkt. Toegevoegd een grondslag voor Amvb met regels omtrent uitvoering UAVG (bijzondere persoonsgegevens) door archiefdiensten.
8.4.	Verstrekken van informatie in andere vorm	<i>Artikel aangepast om onduidelijkheid weg te nemen. Informatieverstrekking is aanvullend, d.w.z. alleen als standaard inzage niet kan én het geen onevenredige inspanning vergt. Tevens inkadering "uit eigen beweging" verstrekken door archiefdienst.</i>
Hfst 9: Bijzondere bepalingen beheer overgebracht archief		
Hfst 10: Toezicht en handhaving		
10.1.	Toezicht centrale overheid	Bekwaamheidseis voor hoofdinspecteur IOE toegevoegd, en gelijk aan rijksarchivaris en decentrale archivaris (die o.a. toezicht houdt op niet-overgebracht archief).
10.2.	<i>Meldingsplicht incidenten</i>	<i>Nieuw artikel n.a.v. reactie IOE. Voor decentrale overheden is het niet verplicht en vormvrij vanwege andere constructie intern toezicht (door de eigen archivaris).</i>
10.3.	Handhaving centrale overheid	Niet overgenomen is wens IOE voor eigen bevoegdheden. Motivatie: optreden tegen andere rijksorganen zonder rol MOCW ondenkbaar. Mandateren kan altijd.
10.4.	Toezicht decentrale overheden	Nadere toelichting over mogelijkheden om intern toezicht op de 'eigen' archiefdienst door de 'eigen' archivaris tevens beheerde in te vullen
Hfst 11: Wijziging andere wetgeving		
Hfst 12: Overgang- en slotbepalingen		

TER ONDERTEKENING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum

23 april 2020

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
M&C

Aantal pagina's
2

nota

Antwoord op bestuurlijke reacties IPO, VNG en UvW op
conceptwetsvoorstel Archiefwet

Aanleiding

- De afgelopen maand maart hebben VNG, IPO en UvW hun uitvoeringstoetsen gedaan op de nieuwe conceptarchiefwet en bij brief hun bestuurlijke reacties met inbegrip van enkele claims opgesteld.
- Het bestuurlijk overleg hierover met VNG, IPO en UvW (in aanwezigheid van KVAN/BRAIN), dat oorspronkelijk op 14 april stond gepland, is door de huidige omstandigheden echter komen te vervallen.
- De koepels hebben ermee ingestemd om in plaats van het voeren van dat overleg uw schriftelijke reactie te ontvangen.
- Uw schriftelijke reactie wordt u hierbij ter ondertekening aangeboden.

Samenvatting van de brief

- a. Over het algemeen content met de reacties; de noodzaak tot modernisering van de Archiefwet wordt breed gevoeld.
- b. Koepels willen soms meer ambitie, maar er komen terdege betere mogelijkheden van toepassing Archiefwet op digitaal informatiebeheer.
- c. Huidige beginsel van goede, geordende en toegankelijke staat zal op basis van de reacties worden vervangen door duurzame toegankelijkheid.
- d. Afwijzen financiële claim ad € 4,26 mln. van VNG voor verplicht aanstellen archivaris.
- e. Te zijner tijd (2020/21) honoreren verzoek VNG t.b.v. het ondersteunen van gemeenten bij implementatie uitbreiding toezicht met een eenmalig bedrag van €147.120 (projectsubsidie M&C).
- f. Implementatieondersteuning in toekomst te verlenen middels bestaand kennisprogramma Nationaal Archief.
- g. Bereid zijn om een inhoudelijke of beleidsmatige bijdrage te leveren aan overleg tussen onder meer koepels en KVAN/BRAIN over opleidingen en (certificerings)instrumenten.
- h. Wat betreft verzoek van IPO om het delegatieartikel in de wet t.a.v. rijkscollecties in RHC's uit te stellen (tot 2024) verwijzen naar eerdere

Datum
20 april 2020

ambtelijke brief van DGCM, waarin wordt uitgelegd waarom uitstel niet aan de orde is.

- i. Verwijzen naar aansluitende bijlage bij brief voor breder overzicht
beantwoording reacties bij de diverse onderwerpen.

Besluiten door ondertekening

Conform.

Toelichting

Conform.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
05 november 2019

Referentie

Bijlagen
1

Kopie voor

Reeds afgestemd met

Aantal pagina's
2

nota

Voortgang proces wijziging Archiefwet – start consultaties
en toetsen

Aanleiding en kernpunten

De concept wetstekst en Memorie van Toelichting (algemeen en artikelsgewijs) van de gemoderniseerde Archiefwet zijn uiterlijk 21 november klaar. U ontvangt hierbij ter informatie een was/wordt-tabel, waarbij de belangrijkste wijzigingen kort worden omschreven. In de beleidsstaf van 12 november wordt u op de hoogte gebracht van de komende stappen in het proces. Om door te kunnen volgens de huidige planning, leggen we u daarbij de volgende beslispunten voor.

U wordt gevraagd in te stemmen:

1. met het starten van de internetconsultatie en toetsen per 28 november;
2. de gemoderniseerde Archiefwet tot nader order niet van gelding te laten zijn voor Caribisch Nederland (BES-eilanden);
3. om de grondslag voor de RHC's in de gemoderniseerde Archiefwet nog niet mee te nemen in de versie van de internetconsultatie en
4. hierover in januari in overleg te treden met een delegatie van de bestuurders.

Toelichting

1. Toetsen en consultaties

De huidige planning van het wetsproces is als volgt:

november '19 - maart '20	Toetsen en consultaties
april '20	Aanpassen wetsvoorstel
mei-juni '20	Wetgevingstoets JenV, voorportalen en Ministerraad
juli – september '20	Raad van State
oktober '20	Aanpassen wetsvoorstel
Vanaf november '20	Tweede Kamer en Eerste Kamer

Op 11 november ontvangen meerdere partijen op voorhand de concept wetsartikelen, zodat de verschillende toetsen voorbereid kunnen worden:

- de uitvoeringstoets rijksoverheid inclusief uitvoeringsorganisaties door de Auditdienst Rijk (ADR);
- de uitvoeringstoetsen bij gemeenten, provincies en waterschappen;
- de handhavingstoets door de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed (IOE).

Uiterlijk 21 november zijn de teksten (wetsartikelen en memorie van toelichting) klaar. Dat betekent dat uiterlijk 28 november de toetsen en de openbare internetconsultatie van start kunnen.

Datum

2. Archiefwet BES

Vanwege efficiency en het gelijk trekken van regelgeving ging de projectgroep er eerder van uit dat de gemoderniseerde Archiefwet ook van toepassing verklaard zou worden op Caribisch Nederland en dat de Archiefwet BES ingetrokken zou worden. De volgende argumenten pleiten er echter voor dat niet te doen:

1. Het kabinet houdt wat betreft invoering van wettelijke maatregelen rekening met het absorptievermogen van de eilanden. Nederlandse wetgeving van toepassing verklaren betekent verzwaring bijvoorbeeld ten aanzien van de verkorting van de overbrengingstermijn. Overbrenging is bijvoorbeeld nu nog niet mogelijk omdat er geen geschikte archiefbewaarplaatsen zijn. Verzwaring zal naar verwachting ook optreden als een nieuwe Archiefregeling van toepassing wordt verklaard op de eilanden. Denk aan mogelijke eisen certificering.
2. Het is ook nodig om rekening te houden met eisen die specifiek zijn voor de BES-eilanden. Het gaat hier met name om de klimatologische omstandigheden die invloed hebben op het behoud en beheer van de papieren archieven. De regels moeten daarmee rekening houden.
3. De huidige en nieuwe Archiefwet refereren aan wetten zoals de Wob en de Woo die niet van toepassing zijn resp. worden op de BES. Er is bijv. een eigen Wob BES. De nieuwe eisen voor openbaarheid zoals genoemd in de concept wettekst Archiefwet zijn nu voor de BES nog een brug te ver.

Op basis van bovenstaande argumenten van proportionaliteit en gelet de situatie op de eilanden raden wij aan om voorlopig de bestaande situatie van een aparte Archiefwet BES te behouden.

3. Grondslag RHC's

Met het ministerie van BZK en met de RHC-directeuren kunnen we tot overeenstemming komen over de wijziging van de Archiefwet zodat er een grondslag komt op basis waarvan het analoge rijksarchief bij de RHC's kan blijven. Er wordt nu gewerkt aan een concrete uitwerking van de grondslag daarvoor in de wet. Dit kan nog niet worden meegenomen in de wettekst die ter consultatie wordt aangeboden.

Uit het overleg met het ministerie van BZK blijkt dat de taak voor het beheer van het analoge rijksarchief in de provincie bij één van de deelnemers (gemeente of provincie) belegd kan worden. De deelnemer brengt vervolgens deze taak onder bij het RHC. De financiering kan via het Gemeentefonds of Provinciefonds lopen. Voordat we dit in de wet kunnen opnemen is het van belang om met de betreffende gemeenten en provincies daarover in gesprek te gaan.

Daarbij stellen we het volgende voor:

- Zodra het te volgen pad en de tekst voor de wet gereed zijn met een delegatie van de bestuurders in overleg te treden. Voorstel is om dat met Jos Wienen en nog twee of drie andere bestuurders te doen.
- Vervolgens kunnen we ambtelijk in elk RHC het gesprek aangaan welke deelnemer in aanmerking komt voor de toewijzing van de taak.
- Als daar overeenstemming over is, kan het betreffende wetsartikel worden meegenomen in het wetsvoorstel dat naar de Raad van State wordt gestuurd.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
02 september 2019

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
FEZ, NA, WJZ

Aantal pagina's
6

nota

nota MBVOM onderzoek openbaarheid en inzage jonger archief

Aanleiding

In de brief aan de TK van juni 2018 over wijziging van de Archiefwet heeft u nader onderzoek aangekondigd naar de gevolgen van verkorting van de overbrengingstermijn specifiek voor kosten rond openbaarheid en inzage van (jonger) archief. Het onderzoeksrapport is eind juni opgeleverd. Deze nota informeert u over de uitkomst en adviseert hoe daarmee om te gaan.

Gevraagd besluit

1. *Met het wetsvoorstel doorgaan op de ingeslagen weg en geraamde extra kosten voor het NA betrekken bij de eindafweging na de uitvoeringstoetsen.*
2. *Het APE rapport niet nu apart aanbieden aan de Tweede Kamer. Het rapport wordt wel binnenkort (verplicht) gepubliceerd op de OCW website.*

Kernpunten

- Eerder heeft u ingestemd met aanpassing van het openbaarheids- en inzageregime in de nieuwe Archiefwet. Het onderzoek is geen aanleiding hierop terug te komen. Concreet betekent dit dat archiefbewaarplaatsen soms dossiers/documenten gaan verstrekken waarvan vertrouwelijke delen zijn afgeschermd (informatiestelsel), als alternatief voor de keuze om al of niet inzage te geven in de volledige, authentieke stukken (documentenstelsel).
- Van decentrale overheden verwachten we n.a.v. dit onderzoek geen financiële claim; het gaat per gemeente, provincie of waterschap om kleine bedragen binnen dezelfde begroting.
- Voor het Rijk slaan extra structurele kosten neer bij het Nationaal Archief:
 - Door de instroom van jonger archief stijgen de kosten van het NA rond advisering over openbaarheid en het geven van inzage met €1,285 miljoen (huidige prijzen) per jaar. Deze extra kosten zijn vanaf 2031 aan de orde.
 - Door de nieuwe vorm van informatieverstrekking stijgen de kosten met circa €650.000 per jaar, vanaf 2021. NB: APE beschrijft de voor- en nadelen maar heeft de kosten niet berekend. Als grove indicatie nemen we door APE geraamde besparingen bij archiefvormers op Wob-verzoeken m.b.t. documenten van 10-20 jaar oud.
- Er volgen nog uitvoeringstoetsen voor de wet als geheel. Over de uiteindelijke financiële gevolgen en de manier waarop die worden opgevangen wordt integraal besloten in het kader van het wetgevingstraject.

- De ramingen van de mogelijke financiële gevolgen voor het Nationaal Archief zullen daarnaast worden meegenomen in de (jaarlijkse) herikingen van de (digitale) taken van het Nationaal Archief in het kader van de begrotingsvoorbereiding en de besluitvorming daarover in het voorjaar.

Datum

Toelichting

1. Doel en opzet onderzoek

Het onderzoek beantwoordt twee vragen:

Vraag 1: In hoeverre leidt verkorting van de overbrengingstermijn van 20 naar 10 jaar tot extra kosten of een verschuiving van kosten, specifiek rond de openbaarheid en inzage van (jonger) archief?

Het gaat om nadere onderbouwing en kwantificering van effecten die Panteia beschreef in de impactanalyse van 2017. Zij voorspelden dat jongere dossiers vaker met een beperking van de openbaarheid worden overgebracht en dat dit forse extra kosten meebrengt voor archiefvormers en archiefbewaarplaatsen.

Terzijde: Het APE rapport gaat niet in op eventuele "inhaalslagen" in de bewerking en overbrenging van archief. Mede n.a.v. de impactanalyse door Panteia heeft u in de MR en de kamerbrief gemeld dat de nieuwe overbrengingstermijn niet met terugwerkende kracht geldt en er rek blijft in het exacte moment van overbrenging. Daardoor ontstaat een ruime overgangstijd waarin 10 jaar "extra" archief geleidelijk kan worden overgebracht. Zie Bijlage 2.

Vraag 2: In hoeverre maakt de instroom van jonger archief veranderingen in inzageregimes bij archiefbewaarplaatsen wenselijk, en wat zijn de voor- en nadelen en de hieraan verbonden kosten?

Deze vraag is gesteld omdat we het openbaarheids- en inzageregime van de Aw willen aanpassen. Het gaat om twee punten:

- a. Uitsplitsing van de huidige drie algemene gronden voor beperking van openbaarheid naar de specifieke gronden van de Wob of Woo; met maximum termijnen en met uitzondering van intern beraad. Dit is een voorwaarde om openbaarheidsindicaties mee te geven bij creatie van documenten en het kan zorgen voor preciezere openbaarheidsbeperkingen.
- b. Uitbreiding van mogelijkheden om informatie uit beperkt openbaar archief te verstrekken. Op basis van de huidige Aw is (in ieder geval bij het NA) vaste praktijk dat enkel wordt beoordeeld of mensen - onder voorwaarden - inzage kunnen krijgen in de hele dossiers en authentieke stukken (documentenstelsel). In de nieuwe Aw willen we regelen dat archiefbewaarplaatsen daarnaast informatie kunnen verstrekken door vertrouwelijke delen af te schermen, vergelijkbaar met de Wob/Woo (informatiestelsel). Deze aanpassing voorkomt dat bepaalde dossiers na overbrenging onbedoeld minder toegankelijk zijn voor burgers.

Het onderzoek is gebaseerd op: literatuurstudie, interviews bij 20 archiefvormers en - bewaarplaatsen, een brede gegevensuitvraag, verdiepende workshops en expertsessies.

Draagvlak

In de begeleidingscommissie zaten naast OCW: VNG, IPO, UvW, KVAN/BRAIN en het NA. In zijn algemeenheid waren commissieleden tevreden, maar het NA vond de onderbouwing van bedragen onduidelijk; APE heeft daarop de onderbouwing beter toegelicht (zie Hoofdstuk 5 en Bijlage C).

Relatie met uitvoeringstoetsen

Dit onderzoek betreft alleen openbaarheids- en inzage-aspecten. Er volgen nog uitvoeringstoetsen voor het wetsvoorstel als geheel: ADR doet deze voor het Rijk, VNG Realisatie voor de gemeenten, en een nog te kiezen bureau voor IPO en UvW. Afspraak is dat het APE onderzoek hierin niet wordt "overgedaan".

Datum

2. Belangrijkste bevindingen

Algemeen

- APE benadrukt dat berekeningen zijn gebaseerd op beperkte gegevens, aannames en de huidige papieren praktijk; zij moeten daarom worden beschouwd als een "indicatieve ordegrootte".
- APE heeft gerekend alsof we "van vandaag op morgen" zouden overgaan naar de nieuwe situatie. Naarmate digitale informatiesystemen bij zowel archiefvormers als bewaarplaatsen beter functioneren, kunnen kosten voor openbaarheids- en inzage-aspecten op lange termijn wellicht dalen.

Vraag 1: Kosten verkorting overbrengingstermijn

- Het gaat hier om financiële effecten van overbrenging van jonger archief onder het huidige openbaarheids- en inzageregime van de Aw 1995.
- Op jonger archief zal vaker (dan bij archief van 20 jaar en ouder) een tijdelijke beperking van de openbaarheid rusten, maar het overgrote deel zal openbaar zijn. APE schat dat het gemiddelde aandeel beperkt openbaar archief dat jaarlijks wordt overgebracht op centraal niveau toe neemt van 21 naar 23 procent en op decentraal niveau rond de 4 procent zal blijven.
- Er vindt een verschuiving plaats in de toegepaste gronden: privacy blijft verreweg de belangrijkste reden, maar het gebruik van de derde grond "onevenredige bevoor- en benadeling" neemt toe.
- Bij de kosten raamt APE minnen en plussen. De besluitvorming rond openbaarheid bij overbrenging wordt duurder (meer dossiers die voor beperking in aanmerking komen en een complexere afweging). De kosten voor Wob-verzoeken vóór overbrenging dalen, maar kosten voor inzage ná overbrenging stijgen; archiefbewaarplaatsen zullen meer inzageverzoeken in beperkt openbaar archief gaan afhandelen. Sowieso verwacht men meer belangstelling van het publiek voor jonger materiaal.
- Organisaties zullen zelf hun "eigen" dossiers vaker nog willen raadplegen. Nu betalen zij meestal voor het terug lenen van papieren dossiers; straks willen ze gebruiksvriendelijke toegang tot e-depots. Het NA werkt hier al aan.
- Bijlage 1 geeft een overzicht van kosten en besparingen die APE raamt. Per saldo zijn de geschatte meerkosten:
 - Decentrale overheden (alle samen): totaal extra kosten €360.000, vrijwel geheel voor de archiefbewaarplaatsen.
 - Centrale overheid: totaal extra kosten €1,15 miljoen. De meerkosten zitten vrijwel geheel bij het Nationaal Archief (€1,285 miljoen) en kunnen niet uit de besparing voor archiefvormers (€130.000) worden gedekt.

Vraag 2: Voor- en nadelen wijziging openbaarheids- en inzageregime Aw

- APE concludeert dat een informatiestelsel, naast of in plaats van een documentenstelsel, de openbaarheid van overheidsinformatie zal vergroten. NB: onze motivatie is ervoor te zorgen dat openbaarheid van documenten na overbrenging niet minder is dan onder de Wob; zie paragraaf 1.
- Men verwacht "substantiële investeringen en meerkosten". APE vond het niet verantwoord hieraan bedragen te hangen. De kosten hangen af van de wettelijke vormgeving, de manier waarop archiefvormers digitale documenten

overbrengen en technologische mogelijkheden (voor bijv. het identificeren en digitaal afschermen van vertrouwelijke passages). Datum

3. Inhoudelijke consequenties voor het wetsvoorstel

- Het onderzoek geeft geen reden terug te komen op de voorgenomen aanpassing van het openbaarheids- en inzageregime van de Aw.
- Mede vanwege de door APE beschreven werklast zullen we de aanvullende vorm van informatieverstrekking in de Aw wel clausuleren: Verzoekers moeten m.b.v. de inventaris aangeven welke dossiers of documenten zij willen raadplegen. Het is dus niet zo dat mensen alleen een onderwerp en periode kunnen opgeven, en de archiefdienst de relevante documenten bijeen moet zoeken, zoals overheden wel doen onder de Wob/Woo.
- Het gewijzigde regime zal gelden voor documenten die onder de nieuwe Archiefwet d.w.z. vanaf 2021 worden overgebracht. Dit geeft gelegenheid om hiermee ervaring op te doen voorafgaand aan de instroom van jonger, en de facto vooral digitaal archief. Toepassen met terugwerkende kracht op reeds overgebracht papieren archief is niet mogelijk; beperkingsbesluiten zijn er niet op berekend en het zou te arbeidsintensief zijn.

4. Financiële consequenties: zie kernpunten en Bijlage 1.

BIJLAGE 1: Financiële impact berekend in APE rapport

Datum

Tabel 1. Schatting financiële impact van de verkorting van de overbrengingstermijn voor de centrale overheid (in € totaal per jaar)

	Kostendrijver	Huidige situatie	Verwachte situatie	Financiële impact
Archief-vormers	Wob-verzoeken 10-20 jr	€650.000	€0	-€650.000
	Besluitvorming openbaarheid	€2.070.000	€2.225.000	€155.000
	Teruglenen 10-20 jr	€0	€365.000	€365.000
	Totaal	€2.720.000	€2.590.000	-€130.000
Nationaal Archief	Advies en toekenning openbaarheid	€520.000	€570.000	€50.000
	Inzage beperkt openbaar archief	€1.235.000	€2.310.000	€1.075.000
	Inzage openbaar archief	€520.000	€680.000	€160.000
	Totaal	€2.275.000	€3.560.000	€1.285.000

Tabel 2. Schatting financiële impact van de verkorting van de overbrengingstermijn voor decentrale overheden (provincies, waterschappen en gemeenten, inclusief RHC's) (in € totaal per jaar)

	Kostendrijver	Huidige situatie	Verwachte situatie	Financiële impact
Archief-vormers	Wob-verzoeken 10-20 jr	€550.000	€0	-€550.000
	Besluitvorming openbaarheid	€1.675.000	€1.900.000	€225.000
	Teruglenen 10-20 jr	€0	€330.000	€330.000
	Totaal	€2.225.000	€2.230.000	€5.000
Nationaal Archief	Advies en toekenning openbaarheid	€560.000	€625.000	€65.000
	Inzage beperkt openbaar archief	€105.000	€145.000	€40.000
	Inzage openbaar archief	€1.750.000	€2.020.000	€270.000
	Totaal	€2.415.000	€2.770.000	€355.000

NB: Bij RHC's is ca 45% rijksarchief. De kosten zijn meegerekend onder decentrale overheden omdat onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om beide functies betrouwbaar te onderscheiden.

BIJLAGE 2 Geleidelijke overgang oude vs nieuwe overbrengingstermijn

Datum

OVER-BRENGEN DIGITAAL ARCHIEF	Jaren 2021-2030	Jaren 2031-2040	Jaren 2041-2050	Jaren 2051 e.v.
Wet: reeds gevormd na 20 jaar.	Documenten 2001-2010	Documenten 2011-2020	n.v.t.	n.v.t.
Wet: nieuw gevormd na 10 jaar.	n.v.t.	Documenten 2021-2030	Documenten 2031-2040	Documenten 2041-2050
Praktijk: uitsmeren*	Bijv. archief 2001-2013	Bijv. archief 2014-2025	Bijv. archief 2026-2040	Overgang voltooid.

* Door gebruik te maken van eerder overbrengen (Aw) en uitloop van max 10 jaar in Archiefbesluit.

Bestaand papieren archief wordt dus cf. huidige termijn en afspraken overgebracht.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
13 mei 2019

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
WJZ

Aantal pagina's
11

nota

Keuzes Archiefwet 2020 GGTS en selectie

Deze nota beschrijft voorlopige keuzes voor regels in de nieuwe Archiefwet t.a.v. archiefvorming. Graag bespreken we deze in de beleidsstaf op 20 mei a.s.

Op het niveau van de wet zijn de wijzigingen te overzien. De meeste aanpassingen betreffen de memorie van toelichting en lagere regelgeving: het Archiefbesluit (Ab) en de Archiefregeling (Ar).

Kunt u instemmen met de volgende voorlopige keuzes

1. De Archiefwet blijft dezelfde globale kaders bieden voor (goed) informatiebeheer; deze moeten door overheidsorganisaties zelf worden ingevuld en verantwoord. Een te directieve aanpak maakt de wet minder toekomstbestendig en de Minister van OCW verantwoordelijk voor zaken waar hij niet over gaat. *Zie §1.*
2. Inzet is geen uitzonderingen te maken op de techniek neutrale definitie van "document" – hooguit zullen we de Woo in dit opzicht volgen. *Zie §2.*
3. Bewaarbelangen komen in de wet, evenals een expliciete grondslag voor een risicobenadering - d.w.z. "passende en proportionele maatregelen" - t.b.v. de goede, geordende en toegankelijke staat (GGTS) van documenten en het toepassen van bewaartijdlijnen van de selectielijst. *Zie §2.*
4. De selectielijst blijft bestaan, onder meer als instrument voor verantwoording. Procedurele formaliteiten worden in de Aw en het Ab verzacht en zelfstandig versiebeheer door archiefformers wordt – tot op zekere hoogte - mogelijk. *Zie §2.*

Wat betreft het draagvlak: VNG, IPO en UvW zijn ambtelijk betrokken geweest, via de projectgroep. Voor het Rijk organiseren we in mei/juni bijeenkomsten: een voor ministeries en hun diensten en een voor ZBO's. KVAN/BRAIN heeft inmiddels haar overwegingen op schrift gezet; waar deze afwijken is dat vermeld. Politieke gevoeligheden betreffen vooral de relatie met de Woo i.e. openbaarheid. *Zie §3.*

1. Constanten en ontwikkelingen in het digitale tijdperk

Datum

Basisprincipes handhaven

De verkorting van de overbrengingstermijn is mede bedoeld als prikkel voor goed informatiebeheer in deze fase. Het omgekeerde geldt ook: als informatiebeheer tekort schiet, is tijdig overbrengen moeizaam. Ofwel: een klassiek kip-ei probleem.

O.b.v. de Aw moeten overheidsorganisaties documenten (= vastgelegde, zakelijke informatie, ongeacht vorm) in goede, geordende en toegankelijke staat (GGTS) en conform termijnen van een selectielijst bewaren. Alleen blijvend te bewaren documenten worden overgebracht naar archiefdiensten. De selectielijst is een Awb besluit, dus kenbaar voor een ieder. Zonder geldige selectielijst mogen documenten niet worden vernietigd.¹

Deze basisprincipes zijn in het digitale tijdperk nog steeds belangrijk:

- Om informatie vindbaar en bruikbaar te houden en bijkomende kosten te beheersen;
- Om grip te houden op de omvang en kwaliteit van (toekomstige) archiefcollecties;
- Om (middels de selectielijst) een wettelijke grondslag te geven aan bewaren of vernietigen;
- Om burgers globaal inzicht te bieden in welke overheidsinformatie hoe lang wordt bewaard.

Rolverdeling handhaven

De Minister van OCW is systeemverantwoordelijk. De feitelijke zorg voor GGTS en het opstellen en toepassen van een selectielijst ligt in de wet bij de archiefvormende organisaties. Zij zijn bevoegd en het beste in staat om vorm te geven aan hun informatiebeheer, omdat:

- technologie en gebruik daarvan door organisaties en medewerkers voortdurend verandert;
- het tijdelijke en blijvende belang van documenten afhankelijk is van de organisatorische context en de werkprocessen waarin zij worden gecreëerd;
- goed informatiebeheer ook de basis vormt voor andere zaken dan de bewaarbelangen van de Archiefwet, i.h.b. openbaarmaking in het hier en nu (Wob/Woo en Wet Hergebruik Overheidsinformatie), privacybescherming (Algemene Verordening Gegevensbescherming), informatieveiligheid en digitale dienstverlening (Wet Digitale Overheid).

Hulp blijven bieden bij de uitvoering

Door de omvang en veelvormigheid van bestanden, applicaties en systemen is digitaal informatiebeheer complex. Veel organisaties hebben nu document-management en zaak-systemen die samen een digitaal werkarchief vormen; in dergelijke systemen kunnen bestanden uit meerdere applicaties worden geïmporteerd, krijgen documenten metadata (wie, wat, waar, wanneer), is samenwerken en versiebeheer mogelijk, zijn eindresultaten van processen

¹ En er moet een verklaring van vernietiging worden opgemaakt.

vastgelegd (niet meer te wijzigen), kan men bestanden gecontroleerd vernietigen, en is een export naar bijvoorbeeld een e-depot mogelijk. Hoe gestructureerder de werkprocessen, hoe gestructureerder informatie in dergelijke systemen kan worden beheerd.

Datum

Mede n.a.v. inspectierapporten, Kamervragen en Wob-jurisprudentie ontwikkelen overheidsorganisaties aanvullende strategieën voor e-mailboxen, websites en berichtendiensten. Verder wordt nagedacht over duurzame toegankelijkheid van dynamische databases en over instrumenten t.b.v. vernietiging.

Veel methoden en technieken worden in gezamenlijk verband ontwikkeld, door archiefvormers, archiefdiensten, publieke en private IT leveranciers, en in samenhang met aanpalende informatie-opgaven en deskundigheden.²

- Onder meer de door de Woo verplichte meerjarenplannen vormen de komende jaren een impuls voor inspanningen t.b.v. een duurzame digitale informatiehuishouding. U bent hierbij nauw betrokken (M.BZK stelt op "in overeenstemming met" OCW).

2. Voorstellen nieuwe Archiefwet

Hieronder voorstellen om enkele bepalingen in de Archiefwet beter toe te snijden op de digitale realiteit.

Reikwijdte - het "wat"

Alle zakelijke, vastgelegde informatie ongeacht vorm valt al onder de Aw 1995 en de Wob. In die zin is de wet al toekomstbestendig.

Afgesproken is dat de Woo en de nieuwe Aw beiden dezelfde, geredigeerde definitie gebruiken: "Document: een door een overheidsorgaan opgemaakt of ontvangen schriftelijk stuk of ander geheel van vastgelegde gegevens dat naar zijn aard verband houdt met de publieke taak van dat orgaan."³

- *Voorstel is om geen wettelijke uitzonderingen te maken op de techniek neutrale definitie, bijvoorbeeld t.b.v. berichtendiensten, persoonlijke mappen, of back ups. Het belang van specifieke verschijningsvormen is immers sterk afhankelijk van de organisatorische context en van de stand der technologie, en over keuzes ter zake kunnen overheden zich het beste zelf en op diverse manieren verantwoorden (van interne gedrags- en beheersregels tot passages in de selectielijst).*

Bewaarbelangen - het "waarom"

Bewaarbelangen zijn nu enkel te herleiden uit de MvT en het Archiefbesluit. In essentie is het doel om informatie veilig te stellen om te kunnen reconstrueren hoe overheden hebben gehandeld, met het oog op hun uitoefening van publieke taken en verantwoording daarover, rechten en plichten van derden, wetenschappelijk onderzoek en geschiedschrijving.

² Zoals binnen het Rijksprogramma Duurzame Digitale Informatiehuishouding, door VNG Realisatie, en met behulp van het Kennisplatform Informatie en Archief, DUTO scans en handreikingen van het NA.

³ De gelijkschakeling is aangekondigd in MvT van de aangepaste Woo. Definitie in de Aw 1995 is: "archiefbescheiden: bescheiden, ongeacht hun vorm, door overheidsorganen ontvangen of opgemaakt en naar hun aard bestemd daaronder te berusten".

- Voorstel is deze bewaarbelangen op te nemen in de nieuwe Aw zelf. Datum
 Vragen en discussies over “archiefwaardigheid” van specifieke verschijningsvormen en individuele documenten (denk aan de WhatsApp-casus) zijn hiermee niet beantwoord. Maar de bewaarbelangen geven wel richting aan keuzes die archiefvormers in het uitdijende applicatielandschap onvermijdelijk moeten maken; zie verderop.

De MvT zal aandacht besteden aan de relatie tussen de Aw en de AVG. De AVG richt zich vanwege privacy op dataminimalisatie o.a. door vernietiging. In de Aw is vernietiging een meer context-gebonden en daardoor relatiever begrip; kopieën van een document hoeven niet persé overal, gelijktijdig en letterlijk gewist te worden. Ook zal de MvT benadrukken dat het onder de AVG mogelijk blijft om documenten met persoonsgegevens op te nemen in de blijvend te bewaren archiefcollecties, mits de selectielijst hiervoor een basis biedt.⁴

GGTS, waardering en selectie – het “hoe”

Bij (verbetering van) digitaal informatiebeheer wordt *de facto* een risicobenadering gevolgd en aanbevolen.⁵ Een risicobenadering is ook onderdeel van de Rijksvoorschriften voor informatieveiligheid en de AVG. In Bijlage 2 staat een praktijkvoorbeeld voor e-mail, die impliciet een risicobenadering volgt.

- Voorstel is in de nieuwe Aw een expliciete grondslag op te nemen voor een risicobenadering. Strekking zal zijn dat overheidsorganisaties t.b.v. GGTS en selectie “passende organisatorische en technische maatregelen” moeten treffen, die “proportioneel” zijn t.o.v. de bewaarbelangen en aard en ernst van risico’s van voortijdig verlies dan wel te lang bewaren.

Bij een risicobenadering hoort verantwoording. Hiervoor bestaan voldoende wettelijke en niet-wettelijke aanknopingspunten ook buiten het archiefdomein, zoals beheersregels, informatie- en applicatieoverzichten, interne kwaliteitssystemen, afspraken en handreikingen etc.. Toezichthouders zullen uiteraard naar dergelijke beleidsdocumenten blijven vragen. Gemaakte keuzes kunnen bovendien deels worden benoemd in de selectielijst; zie onder.

Nadere eisen aan GGTS in het Ab en de Ar (o.a. meta-datering en preservering) worden herijkt. Voor digitale informatie blijven het open normen, zodat men kan meebewegen met veranderende IT-architectuur, -normen en -standaarden.

Reikwijdte en totstandkoming selectielijst

Sinds 2010 zijn maatregelen genomen om te zorgen dat selectielijsten beter aansluiten bij de informatiehuishouding en sneller tot stand komen. De eerste resultaten zijn bemoedigend. Het zogenoemde “strategisch informatie overleg” (SIO) over het ontwerp (vastgelegd in het Ab 2013) bevordert een integrale afweging en samenwerking tussen archiefvormers en toekomstige beheerders. Recente selectielijsten zijn beter toepasbaar in digitaal informatiebeheer, maar dit

⁴ Archiefbewaarplaatsen moeten bij het beschikbaar stellen van documenten gewoon aan de AVG voldoen.

⁵ Zoals in de Baseline Informatiehuishouding Rijk (2009), Belangen in Balans (2013, NA), DUTO kwaliteitseisen, en [decentrale voorbeelden].

moet nog wel handen en voeten krijgen. Helaas kost het nog wel veel tijd om een selectielijst te maken. De meeste tijd gaat echter zitten in het ontwerp, en daar kan de wetgever weinig aan doen.

Datum

In de bijlage zijn enkele maatregelen beschreven, die neerkomen op optimalisatie van de huidige systematiek.

Politiek en bestuurlijk zal de aandacht uitgaan naar de procedure rond de selectielijsten. Om de (onvermijdelijke) formaliteiten te verzachten, doen we de volgende voorstellen:

- De nieuwe Aw bepaalt dat MOCW in alle gevallen selectielijsten vaststelt "in overeenstemming met" het betrokken bevoegd gezag. Dit leidt tot een eenduidige procedure, waarbij de bereikte instemming in de ontwerpfase (SIO) leidend is, er daarna geen formele handtekeningen noodzakelijk zijn, en gelijkwaardigheid wordt bereikt voor alle betrokken partijen i.h.b. de decentrale overheden.
- In het Ab vervalt de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen; deze stap verlengt namelijk de doorlooptijd en er wordt zelden gebruik van gemaakt. Bij het ontwerp zijn inmiddels onafhankelijke deskundigen betrokken en beroep en bezwaar blijft gewoon mogelijk.
- In het Ab krijgen archiefformers ruimte om tussentijds zelf kleinere wijzigingen door te voeren (kortere of langere bewaartijden, andere beschrijving van categorieën) zonder een formeel SIO en betrokkenheid van MOCW. Wijzigingen dienen in de eerstvolgende ronde geformaliseerd te worden. Actualisering wordt verder aangemoedigd door de maximale geldigheid te verkorten van 20 naar 10 jaar.

3. Politieke, bestuurlijke en financiële consequenties

Algemeen

- We verwachten zowel in de aanloop naar de MR als in het parlement duw- en trekwerk om de regels voor archiefvorming specifieker of juist ruimhartiger te maken. Vragen zullen inzoomen op specifieke voorbeelden en effecten voor openbaarheid en uitvoeringskosten.
- Uw *pitch* is in die gevallen: ik zorg voor een moderne en toekomstbestendige wet en voor duidelijkheid over de basisprincipes en -procedures; overheidsorganisaties moeten/mogen hun informatiebeheer vervolgens zelf inrichten en zich daarover verantwoorden

Relatie met de aangepaste Woo

- De indieners verwerken nu het advies van de Raad van State, BZK coördineert de (tweede) uitvoeringstoets en appreciatie van het kabinet. De kamerbehandeling start na de zomer, en heeft waarschijnlijk effect op de ontvangst van uw wetsvoorstel.
- De Raad van State heeft bevestigd dat overheidsorganisaties chatberichten moeten betrekken bij Wob-verzoeken. BZK gaat met de indieners overleggen of uitvoeringslasten via de Woo kunnen worden beperkt. Wij verwachten dat de indieners geen uitzonderingen willen op het documentbegrip.

- In de Woo is onder verwijzing naar de Aw 1995 een bepaling over GGTS opgenomen en gekoppeld aan het (tijdelijke) hoofdstuk over verbetering van de digitale informatiehuishouding.⁶ Dit is een bijkomende reden om bewaarbelangen en een risicobenadering in de nieuwe Archiefwet op te nemen.
- O.b.v. **de MR notitie van 18 april** legt OCW/MenC met BZK, RDDI, NA, IenW en JenV de basis voor een rijksbrede beleidslijn voor de omgang met berichtendiensten. Voor de zomer leveren we een white paper en een SGO-notitie op; daarna neemt de RDDI het stokje over.
- Op 24 april heeft de vereniging voor onderzoeksjournalisten een brief aan de TK gestuurd over de Woo; zij vinden het wetsvoorstel dusdanig afgezwakt dat niemand er iets mee op schiet.⁷

Datum

Procedure selectielijst

- Nu stelt MOCW eenzijdig decentrale lijsten vast. KVAN/BRAIN pleit ervoor dat decentrale overheden zelf hun lijsten gaan vaststellen. De koepels i.h.b. VNG willen juist MOCW in het spel houden omdat dit hen helpt om tot landelijke lijsten te komen, met beperkte administratieve rompslomp.
- Voor vakministers en ZBO's verandert er materieel niets. Mogelijk willen Hoge Colleges van Staat vasthouden aan vaststelling bij Koninklijk Besluit; we hebben hen nog niet apart gesproken en doen dat zo snel mogelijk.
- KVAN/BRAIN hecht eraan dat burgers hun zienswijze kunnen geven op het ontwerp. Ook de TK kan hierop aandringen.

⁶ Woo, artikel 2.4. lid 1 "Een bestuursorgaan draagt er zorg voor dat de documenten die het ontvangt, vervaardigt of anderszins onder zich heeft, zich in goede, geordende en toegankelijke staat bevinden" Woo, artikel 6.1 (tijdelijk hoofdstuk digitale informatiehuishouding) "Het bestuursorgaan treft maatregelen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van de digitale documenten, bedoeld in artikel 2.4, eerste lid." MvT aangepaste Woo, p.5: "Het op orde brengen van de informatiehuishouding houdt in dat gearchiveerde informatie vindbaar is en ontsloten kan worden, niet alleen na overdracht aan het archief, maar juist in de fase daarvoor."

⁷ <https://www.vvoj.org/2019/04/24/brandbrief-nederlandse-media-aan-tweede-kamer/>

BIJLAGE : SELECTIEBELEID

Datum

1. Evaluatie nieuw selectiebeleid (Archiefbesluit 2013)

Sinds 2010 is nieuw selectiebeleid ontwikkeld en deels vastgelegd in archiefwetgeving. Doel was selectie aan de bron (i.p.v. incidenteel of pas bij overbrenging) te bevorderen. Selectielijsten moeten daartoe aansluiten bij de informatiehuishouding en sneller en in samenhang met andere aspecten - zoals informatieveiligheid, rubricering en openbaarmaking - tot stand komen. De belangrijkste maatregelen waren:

- Het ontwerp van een selectielijst is in het Archiefbesluit 2013 naar een strategischer niveau getild en de facto belegd bij de manager informatiehuishouding, in overleg met de betrokken archivaris en één of meer onafhankelijke deskundigen. Die laatste vertegenwoordigt i.h.b. het perspectief van burgers. Het advies van de Raad voor Cultuur is vervallen.
- In het Ab is als vormeis gesteld dat de opzet van een selectielijst aansluit bij "de voor het (digitaal) archief geldende ordeningsstructuur".
- Daarnaast heeft het NA in 2016 een nieuwe waarderingsmethodiek beschreven in Belangen in Balans; deze methodiek is niet verplicht, maar evenmin vrijblijvend omdat MOCW betrokken is bij de vaststelling van alle selectielijsten.

Op basis van een eerste evaluatie door het bureau Berenschot, inspectierapporten en bijeenkomsten in het kader van de wetswijziging, is het beeld gemengd.

- Procedure: De invoering van Strategisch Informatie Overleggen (SIO's) binnen het Rijk zorgen voor het beoogde continue en bredere gesprek.⁸ VNG, IPO en UvW coördineren landelijke lijsten voor hun achterban. Men is over het algemeen positief over de rol van externe, onafhankelijke deskundigen; bij lokale hot-spot lijsten krijgt burgerparticipatie breder vorm.
- Snelheid: Een selectielijst kost nog steeds veel tijd, vaak meerdere jaren. De meeste tijd gaat zitten in het ontwerp, niet de formele vaststelling. Professionals bij archiefvormers vragen ruimte voor tussentijdse wijzigen, zonder de (volledige) procedure te doorlopen. Toenemende samenwerking tussen overheden zorgt voor administratieve lasten, omdat dan meerdere "zorgdragers" betrokken zijn.⁹
- Methodiek: De nieuwe methodiek van het NA¹⁰ is nog onvoldoende uitgewerkt en beproefd om soelaas te bieden. Het Generiek Waarderingsmodel Rijk (BZK, 2013) raakt in zwang bij ministeries, maar dit model wordt niet actueel gehouden en vergt een eigen uitwerking van uitvoeringsorganisaties. De recente VNG-lijst geldt als *best practice*. Op decentraal niveau verschijnen de

⁸ Over meer dan de selectielijst en dus niet altijd in aanwezigheid van de externe deskundige.

⁹ Bijvoorbeeld KOOP publiceert en beheert (geconsolideerde) wetten, regelingen, besluiten e.d. namens drie ministeries en alle decentrale overheden.

¹⁰ Het betreft waardering d.w.z. het toekennen van bewaartermijnen op basis van drie analyses: een systeemanalyse, een risicoanalyse en een periodieke hot-spot analyse.

eerste hot-spotlijsten¹¹, en MH17 is de eerste, door de TK bedongen, hot-spot bij het Rijk.

Datum

- Aansluiting op de informatiehuishouding: Recente selectielijsten zijn ingedeeld naar generieke werkprocessen, in plaats van talloze handelingen voor afzonderlijke beleidsterreinen; ze sluiten daardoor beter aan bij dossiervorming in document-management en -zaaksystemen. Ze zijn nog niet gemakkelijk te vertalen naar andere applicaties, zoals databases en email.
- Effectiviteit: Volgens de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed worden bewaartermijnen onvoldoende nageleefd. Op de achtergrond spelen vragen over de interpretatie van het begrip "vernietiging" in het digitale tijdperk; in de Archiefwet is dit context-gebonden, in de AVG meer absoluut.

Conclusie: het gaat nog niet sneller, wel beter. Er lijkt vooral behoefte aan praktische handvatten voor het ontwerp en de toepassing van selectielijsten. Dit zijn uitvoerende kwesties. Conform het midden-scenario is de keuze om de bestaande wettelijke systematiek te optimaliseren. Dit zal vooral zijn beslag krijgen door wijziging van het Archiefbesluit.

2. Voorgestelde wijzigingen nieuwe Aw en Ab

Bewaarbelangen promoveren naar de wet: zie de oplegnota.

Vereenvoudiging procedure (Aw en Ab):

Hier geldt: veel makkelijker kunnen we het niet maken. Een selectiebesluit is een kenbaar Awb besluit, en daar horen formaliteiten bij.

- Het opstellen van een selectielijst blijft in de Aw een taak van de archiefvormer, specifieker het betreffende bevoegd gezag. We onderzoeken of het juridisch mogelijk is om in de Aw *by default* één verantwoordelijke aan te wijzen in het geval een (uitvoerende) organisatie voor meerdere ministeries en/of decentrale overheden werkt. Deze is dan verantwoordelijk voor o.a. de selectielijst, tenzij partijen andere afspraken maken. Ook onderzoeken we of bij reorganisaties een selectielijst automatisch mee over kan gaan naar het nieuwe verantwoordelijke orgaan.
- Het feitelijke ontwerp blijft aan de manager informatiehuishouding, in overleg met de betrokken archivaris en externe deskundigen. Toegelicht wordt dat uitvoerende diensten van ministeries eigen lijsten en SIO's kunnen hebben. In het Ab is al geregeld dat decentrale overheden voor gezamenlijke lijsten een SIO kunnen "delen".
- Voor de vaststelling gelden in de Aw 1995 verschillende procedures. MOCW stelt de selectielijst vast voor iedereen. Bij decentrale overheden en zelfstandige organisaties op centraal niveau doet hij dit zelfstandig. Voor ministeries gebeurt het "samen met" de vakminister. En voor de Hoge Colleges van Staat bij Koninklijk Besluit.
- Voor de nieuwe Aw is het voorstel om in alle gevallen MOCW te laten vaststellen, "in overeenstemming met" het betrokken bevoegd gezag. Dit leidt tot een eenduidige procedure, waarbij de bereikte instemming in de

¹¹ Hot spots zijn bijzondere gebeurtenissen waarvoor in afwijking van de selectielijst meer blijvend wordt bewaard. Deze aanpak is mogelijk gemaakt in het Archiefbesluit 2013.

ontwerp fase (SIO) leidend is, daarna geen formele handtekeningen noodzakelijk zijn en gelijkwaardigheid wordt bereikt voor i.h.b. decentrale overheden.	Datum
➤ KVAN/BRAIN stelt voor dat decentrale overheden zelf hun lijsten vaststellen. De koepels i.h.b. VNG (350 gemeenten dus handtekeningen) vrezen dan administratieve rompslomp en ondermijning van éénheid van selectiebeleid. De koepels kunnen als vereniging geen lijsten vaststellen, en vormen nu een aantrekkelijke schakel richting Minister.	
➤ Voor de centrale overheid is van belang dat MOCW controle behoudt over de instroom bij net National Archief. Voor vakministers en ZBO's verandert en materieel niets door de aangepaste procedure. Mogelijk willen Hoge Colleges van Staat vasthouden aan een KB; dit gaan we na.	
➤ In het Ab vervalt de verwijzing naar de uniforme voorbereidingsprocedure en daarmee de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen; deze stap verlengt namelijk de doorlooptijd met circa twee maanden en er is zelden gebruik van gemaakt. Bij het ontwerp blijven onafhankelijke deskundigen betrokken, en vaststelling blijft een Awb besluit waartegen beroep en bezwaar mogelijk is.	

Reikwijdte en actualiseren selectielijst (via MvT en Ab):

- In de MvT en het Ab wordt als norm opgenomen dat een selectielijst vooruit werkt.
- Het Ab vraagt om een “systematische opsomming van categorieën archiefbescheiden” met daarbij bewaartijden per categorie. We zullen toevoegen dat de opzet moet aansluiten bij (beheerde onderdelen van) “de informatiehuishouding” i.p.v. “de voor het archief geldende ordeningsstructuur”. Deze herformulering doorbreekt de eenzijdige associatie met de huidige document management systemen en bevordert een meer pragmatische en vormvrije opzet; bijvoorbeeld door in een selectielijst een aparte paragraaf op te nemen over aanvullende archivering van e-mailboxen.¹²
 - NB: Selectielijsten vormen geen instructies voor het bewaren of vernietigen van individuele documenten. In het digitale tijdperk is handmatige microselectie sowieso beter te vermijden, daar zijn o.a. DMS-en juist voor ingericht. In sommige selectielijsten is apart beschreven hoe men omgaat met kopieën en concepten, doorgaans worden deze zonder vaste termijn vernietigd. Voorzover microselectie door medewerkers nodig is, zijn de aangewezen instrumenten: bewustwording, training, gedragsregels e.d.
- Het Ab zal mogelijk maken dat archiefvormers zelf tot op zekere hoogte tussentijds versiebeheer kunnen plegen. Dit houdt in dat ze zonder een formele SIO en MOCW bewaartijden in hun selectielijst mogen bekorten of verlengen¹³ en kleinere inhoudelijke wijzigingen kunnen doorvoeren. Deze actualiseringen moeten wel later bij een formele procedure worden

¹² <https://vng.nl/onderwerpenindex/dienstverlening-en-informatiebeleid/archieven/nieuws/archivering-van-e-mail-noodzakelijk-en-realiseerbaar>

¹³ Het Ab biedt al de mogelijkheid om voor hot-spots te vernietigen documenten alsnog blijvend te bewaren. Voorstel is de onderbouwing (hot-spot analyse of lijst) cf de huidige praktijk vast te stellen in het SIO en te publiceren op de website van het betrokken archief.

vastgelegd. Voor het omzetten van blijvend bewaren naar vernietigen is altijd een procedure noodzakelijk.

Datum

- Voor selectie achteraf (van gevormd archief waarop geen geldige selectielijst van toepassing is) is ook een procedure nodig, maar kan bij uitzondering worden volstaan met een informatie-overzicht.
- De geldigheid van een selectielijst wordt 10 i.p.v. 20 jaar, met de aanbeveling vaker te actualiseren.

Vernietiging (via MvT en Ab):

- In de formulering van wet en toelichting verleggen we het accent naar blijvend of tijdelijk bewaren (en “bewaartermijnen” i.p.v. “vernietigingstermijnen”). Dit neemt niet weg dat opschonen en dus tijdig vernietigen belangrijk blijft. Dit wordt benadrukt in de MvT.
- Vanwege vragen, zullen we vernietiging toelichten als een context-gebonden begrip: een document hoeft vanwege de Aw niet altijd in elke context en organisatie tegelijk en letterlijk vernietigd te worden. Ook zullen we de relatie met de AVG toelichten. Een risicobenadering wordt aangemoedigd.
- De reeds verplichte verklaring van vernietiging (Ab) dient voortaan gepubliceerd te worden. Dit bevordert toepassing van bewaartermijnen en transparantie voor burgers.

Flankerend beleid:

- Voorstel is een doorzoekbare database van selectielijsten te realiseren, door het NA i.s.m. Koop (beheerder officiële publicaties overheid.nl). Deze database bevordert zowel kennisuitwisseling onder professionals als transparantie voor burgers.

3. Radicale scenario's

De volgende radicale alternatieven passen niet in een midden-scenario:

- Naar eigen inzicht of incidenteel vernietigen: Dit ondermijnt transparantie van de overheid (ook van belang voor de Wob/Woo) en controle over de collectie bij openbare archieven.
- Alles bewaren: Dit speculeert op al goedkopere en slimmere technologie, terwijl ondertussen de hoeveelheid informatie explodeert. De kosten voor overbrenging en voor archiefdiensten zullen erdoor toenemen.
- Bewaarlijsten door archiefdiensten (die aangeven wat ze willen hebben): in de huidige verhoudingen zou dat niet werken en het belemmert een integrale benadering van de informatiehuishouding die nu net gestalte begint te krijgen.

Praktijkvoorbeeld: archivering e-mailboxen

De RDDI aanpak is vastgelegd in een rijksbrede handreiking. Kern is dat e-mailboxen (exclusief persoonlijke berichten) van medewerkers 10 jaar worden bewaard en boxen van sleutelfiguren worden overgebracht naar het NA. Het betreft een *aanvullende* aanpak, omdat medewerkers ook e-mailberichten in DMS-en opslaan t.b.v. dossiervorming. E-mailboxen zijn geen gemeenschappelijk werkarchief en zo nodig zonder toestemming van de medewerker alleen toegankelijk voor Wob-verzoeken, de informatieplicht aan het parlement en integriteitsonderzoek. Berichten in e-mailboxen zijn nu nog moeilijk te koppelen aan processen en achteraf te schiften. Maar er blijft in deze werkwijze wel meer informatie beschikbaar voor publieke verantwoording en (wetenschappelijk en historisch) onderzoek dan nu de facto beschikbaar is in DMS-en. RDDI heeft een privacy impact assessment uitgevoerd en overlegd met ondernemingsraden. Verder is een modelselectiebesluit gemaakt, waarmee overheden verantwoording kunnen afleggen. Voorstelbaar is dat er op termijn nieuwe geïntegreerde systemen beschikbaar komen, waardoor deze beheerstrategie voor e-mailboxen haar meerwaarde verliest.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
10 mei 2019

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met

Aantal pagina's
2

nota

Adviesaanvraag ROB/RvC wijziging Archiefwet

Aanleiding

Op 7 mei jl. is er ambtelijk afgestemd met de directeur van de Raad voor Cultuur (RvC) en de directeur van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) over een gezamenlijke adviesaanvraag over het conceptwetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet. In dit overleg werden, voornamelijk door de directeur van de RvC, twijfels geuit over toegevoegde waarde van het verwachte advies naast de gevraagde inbreng van stakeholders, mede gegeven het gevorderde stadium van het (wets)proces en het krappe tijdsbestek waarin het advies verwacht wordt. Wij leggen u nu voor hoe verder te gaan met een eventuele adviesaanvraag aan de beide Raden.

Advies

1. U bent niet verplicht advies te vragen over het wetsvoorstel. Reden voor adviesaanvraag was tweeledig: formeel adviesproces waarborgen en mogelijkheid voor aanvulling op eerdere adviezen van de Raden op het gebied van (digitaal) archiveren.
2. Nu de Raden om verschillende redenen ertoe neigen geen advies te willen of kunnen geven, is dit procedureel noch inhoudelijk een ramp. OCW verwerkt in dit wetsvoorstel reeds eerdere adviezen van RvC en ROB over aanpassing en modernisering van de Archiefwet. Een hernieuwd advies is strikt genomen niet nodig en inhoudelijk worden de eerdere adviezen reeds benut.
3. Om voornoemde redenen adviseert M&C om, aangezien de Raden liever niet ingaan op een adviesaanvraagprocedure, hierop niet aan te dringen; dit vervolgens ook te bevestigen middels een korte brief.

Beslispunt

Wij raden u aan geen adviesaanvraag aan de ROB en de RvC te doen en dit te bevestigen middels een korte brief. Gaat u daarmee akkoord?

Toelichting

- In december 2018 is er een verkennend gesprek over de adviesaanvraag gevoerd met de directeur van de ROB en de secretaris van de RvC. De secretaris heeft toen zelf met de directeur van de RvC afgestemd. Zij hebben destijds geen twijfels geuit bij het concept om te adviseren over een wetsvoorstel.
- Wij zien in beginsel toegevoegde waarde van een gezamenlijk advies. Een gezamenlijk advies zou inhouden dat de wet vanuit een onafhankelijk perspectief getoetst wordt op zowel het erfgoedbelang als de informatiepositie van de burger.
- Een adviesaanvraag in deze fase van het proces is niet gebruikelijk, maar het komt vaker voor. Bij de bibliotheekwet heeft bijvoorbeeld ook alle toetsing, advisering en consultatie gelijktijdig plaatsgevonden. Dit heeft als voordeel dat iedereen op eenzelfde versie reageert en er heel helder gecommuniceerd kan worden over de afwegingen die geleid hebben tot aanpassingen.
- Onlangs hebben wij de planning van het traject aangepast, onder andere in verband met de tijd die nodig is voor afstemming met betrokken partijen en toetsen die doorlopen moeten worden. Dit maakt een eventuele planning voor de Raden erg krap, ook aangezien er een gezamenlijk advies gevraagd wordt en er dus extra afstemming tussen de Raden nodig is.
- Beide directeuren hebben gezegd nogmaals na te denken over hun bereidheid advies te geven. De Raad voor Cultuur heeft inmiddels te kennen gegeven dat de raad zich tijdens de raadsvergadering heeft uitgesproken in de lijn die de directeur eerder heeft uit gedragen: zij delen de zorg om inhoudelijke meerwaarde van en procedurele druk op het traject.

Alternatieven (niet geadviseerd):

- U kunt de Raden, ook tegen hun wens in, een adviesaanvraag sturen. U kunt dan eventueel een maand langer de tijd geven om hen tegemoet te komen, maar dat heeft een maand vertraging tot gevolg. Dit is niet wenselijk aangezien u de Raad dan in de positie brengt dat ze een advies zouden weigeren. Dat zou de verhoudingen met de Raad niet ten goede komen.
- Tijdens de ambtelijke afstemming is er nog een alternatief besproken: u stuurt op zeer korte termijn een adviesaanvraag op basis van de richting van de wijzigingen waar nu over gedacht wordt. Dit geeft de Raden de kans om meer conceptueel te adviseren. Het nadeel hiervan is dat - als we de oorspronkelijke planning willen halen - we tijdens het adviesproces al een concreet wetsvoorstel moeten voorleggen aan de verschillende belanghebbende partijen. Een richtinggevend advies is dan niet meer heel zinnig.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

[REDACTED]

[REDACTED]

Datum

12 februari 2019

Referentie

[REDACTED]

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
WJZ, FEZ, NA, EGI

Aantal pagina's
3

nota

Keuzes Archiefwet: uitbreiden archiefwettelijk toezicht
(naar overgedragen archieven)

Paraaf MenC

Datum

Aanleiding

Ten behoeve van het opstellen van de nieuwe Archiefwet is een aantal keuzes te maken. Deze nota behandelt het uitbreiden van het toezicht naar overgedragen archieven.

Omdat de beleidsstaf van 20 februari vervalt, graag uw akkoord z.s.m. na lezing van deze nota.

Kernpunten

- Het archiefwettelijk toezicht, dat volgens de Archiefwet 1995 alleen geldt in relatie tot de niet aan de archiefbewaarplaats overgedragen archieven, wordt vanwege de digitalisering en het belang van duurzaam beheer en openbaarheid uitgebreid naar de overgedragen archieven (het 'e-depot').

Toelichting

De Archiefwet 1995 maakt voor het toezicht een onderscheid tussen het beheer van de archiefbescheiden die nog niet zijn overgebracht - als onderdeel van het werkproces of om welke reden dan ook nog niet overgedragen - en het beheer van de bescheiden die op basis van een selectielijst naar het openbaar archief zijn overgebracht. Op het beheer van niet overgedragen archief wordt archietoezicht uitgeoefend; voor overgedragen archief in de archiefbewaarplaats geldt dit niet.¹

Argumenten voor dit voorstel

- Met name de van nature vluchtige digitale data vergen, anders dan papieren archieven, ook na overbrenging naar de archiefbewaarplaats een dynamisch

¹ Met uitzondering van het interbestuurlijk toezicht door de provincie op basis van de wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT). Blijkbaar veronderstelt de wetgever een zekere vanzelfsprekendheid: er is dynamisch of semi-statisch archief dat nog onder de archiefvormer is en waarop we goed moeten letten (de wettelijk voorgeschreven 'goede, geordende en toegankelijke staat') en er is overgedragen archief, voor het behoud en beheer waarvan de bevoren toestand (statisch archief), de toegeruste archiefbewaarplaats en de deskundigheid van de archivarist van zichzelf voldoende garanties bieden.

beheer. Dit is nodig om dit archiefmateriaal na overbrenging in het e-depot duurzaam te bewaren en te ontsluiten.

- Archiefbewaarplaatsen of e-depots gaan in de toekomst uiteenlopende, nieuwe taken vervullen. Voorbeelden zijn het beheren of zelfs vernietigen van uitgeplaatste, formeel nog niet overgedragen archieven namens of in opdracht van de archiefvormer. Deze archieven bevinden zich samen met het reeds overgedragen archief allemaal in dezelfde digitale omgeving van het e-depot.
- Gelet op het publieke belang van toegankelijkheid en openbaarheid lijkt overbrenging als de traditionele scheidslijn voor wel of geen risicotoezicht dan ook niet langer houdbaar.
- De gemoderniseerde Archiefwet houdt bij voorkeur rekening met ontwikkelingen als voornoemd door expliciet zowel de overgedragen als niet-overgedragen archieven bij het toezicht te betrekken. Toezicht biedt een aanvullende 'check' dat overheidsorganisaties op maatschappelijk verantwoorde wijze hun archieftaken vervullen.

Standpunten

- De Erfgoedinspectie (EGI) zal de uitbreiding van het toezicht betrekken bij haar uitvoeringstoets van het wetsvoorstel. Zij is het eens met de verbreding van het toezicht. Zij is echter van mening dat er extra capaciteit nodig is vanwege de verbreding van het toezicht, die aparte thema's in het inspectiewerk met zich meebrengt.
- Het Nationaal Archief (NA) is niet per se tegen uitbreiden van het toezicht, maar zou graag een verdere onderbouwing en uitwerking zien.
- De VNG is ambtelijk van mening dat bij uitbreiden van het toezicht een extra functionaris nodig is, omdat de voor de archiefbewaarplaats verantwoordelijke archivarist/archiefdeskundige geen toezicht op zichzelf kan uitoefenen. Het is echter de vraag, of VNG hierin niet zou kunnen voorzien met een handreiking aan gemeenten (bijv. rol lokale Rekenkamer, externe toetsing van intern rapport e.d.).

Gevolgen

- Formeel betekent dit een taakuitbreiding voor het toezicht bij Rijk en decentrale overheden, wat taakverzwareing (claims) kan betekenen.
- Op rijksniveau kan toezicht zoveel mogelijk worden gekoppeld aan reeds bestaande vormen van (systeem)toezicht, monitoring (vragenlijst), interne control of vormen van certificering (bijvoorbeeld NA). In bijzondere gevallen, bij incidenten of thema-inspecties is een extra toezichtinspanning mogelijk aan de orde.
- Op decentraal niveau kan toezicht op de overgebrachte archieven onderdeel worden van het horizontale (verantwoording aan de Raad) en verticale toezicht (verantwoording aan provincie/GS). Dit gebeurt nu met behulp van de zgn. kritische prestatie indicatoren van het archief (KPI's) van de VNG en

Datum
12 februari 2019

- het beleidskader van het IPO op grond van de Wet Revitalisering Generiek Toezicht (RGT).²
- Al met al lijkt taakverzwareing beperkt te kunnen worden gehouden. De uitvoeringstoets moet helpen evt. extra lasten in te schatten. In het kader van het wetgevingstraject moet besluitvorming plaatsvinden over de dekking van financiële gevolgen.

Toezicht overig

Voor het overige wordt er in de nieuwe Archiefwet geen uitbreiding van het toezicht voorzien. In beraad is nog of er een vorm van (vrijwillige) certificering van het 'e-depot' kan komen die bij het toezicht een rol speelt.

² Het interbestuurlijk toezicht (IBT) van provincie op lagere overheden biedt reeds ruimte voor toezicht op de decentrale archiefbewaarplaatsen.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum

12 februari 2019

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
WJZ, FEZ, NA, EGI

Aantal pagina's

nota

Keuzes Archiefwet: archivaris, opleiding en diploma

Paraaf MenC

Datum

Aanleiding

Ten behoeve van het opstellen van de nieuwe Archiefwet is een aantal keuzes te maken. Deze nota behandelt de positie van de archivaris, de opleiding en het diploma.

Omdat de beleidsstaf van 20 februari vervalt, graag uw akkoord z.s.m. na lezing van deze nota.

NB Rond dit onderwerp wordt door OCW nog een informele 'rondetafel' georganiseerd met deskundigen uit de wereld van sector en opleidingen. Resultaten hiervan worden betrokken bij de finale keuzes.

Kernpunten en samenvatting

1. Om in aanmerking te komen voor benoeming als archivaris bij de overheid (Rijk, provincie, gemeente en waterschap), dient deze functionaris volgens de Archiefwet 1995 te beschikken over een archiefdiploma. De minister van OCW heeft de bevoegdheid om de opleiding aan te wijzen, waar dit diploma A en B kan worden behaald.¹
2. Voorstel is om dit archiefdiploma en deze aanwijzingsbevoegdheid in de nieuwe Archiefwet te schrappen. Het voorzien in de mogelijkheden tot kwalificatie wordt een zaak van het aanbod van (deels commerciële) opleidingen zelf. Het blijft aan de sector/beroepsgroep om met de opleidingen te spreken over competenties en profielen.
3. OCW continueert de gemaakte afspraken met UvA/HvA van eind 2008 over structurele bijdrage aan de bestaande opleidingen van UvA/HvA als overeenkomst, mede om reden van het specialisme en de achtergrond die voor bepaalde arbeidsposities wenselijk zijn.
4. Het vervallen van aanwijzing en diploma-eis betekent dat taak en rol van archivaris of archiefdeskundige bij de overheid kunnen worden belegd bij

¹ Nu aangewezen zijn Universiteit (A) en Hogeschool van Amsterdam (B) en Reinwardt Academie (B).

iedere functionaris die daartoe geschikt wordt bevonden.² De drempel tot aanstelling wordt verlaagd, het aanbod (zowel opleiding als benoembare kandidaten) verruimd.

Datum
12 februari 2019

5. In tegenstelling tot de Archiefwet 1995, stelt de nieuwe Archiefwet de benoeming door de zorgdrager van een archivaris of archiefdeskundige voor decentrale overheden en waterschappen voortaan verplicht ('dubbelstag'). Voorbeeld of analogie voor deze verplichte benoeming of aanstelling is de functionaris gegevensbescherming (FG) op grond van de AVG.³

Argumenten en standpunten

A. Afschaffen aanwijzing opleiding en diplomavereiste

Argumenten

- Het is de vraag of het huidige WO/HBO-opleidings- en diplomastelsel niet eerder een drempel vormt dan een stimulans om een archiefdeskundige te benoemen.
- Er zijn op gebied van ICT en informatiebeheer zowel binnen als buiten de overheid inmiddels vele verschillende opleidingen en functies.
- De omgeving en positie van de archivaris zijn de afgelopen jaren veranderd. Hij of zij dient interdisciplinair en collegiaal met vele andere voor informatie relevante functionarissen samen te werken om effectief te kunnen zijn.
- Inbreng bij de opleiding uit de sector blijft onveranderd van belang en wordt zo mogelijk verbreed. De beroepsgroep behoudt na afschaffing van aanwijzing en diploma een belangrijke - zelf in te vullen - rol in het overleg met de opleidingen over kwalificaties en competenties.
- Bestaande afspraken over de structurele bijdrage van OCW aan de bekostiging van de opleiding UvA/HvA blijven ongewijzigd overeind.

Standpunten

- De beroepsgroep (BRAIN/KVAN) staat naar alle waarschijnlijkheid negatief tegenover de voorstellen vanwege behoud van het formele, 'eigen' diploma.
- Binnen de sector wordt (wel degelijk) genuanceerd gedacht over al dan niet behoud van aanwijzing en archiefdiploma.
- VNG heeft blijk gegeven niet enthousiast te zijn over de voorstellen. Argument is dat het veld 'tegen' is en dat de deskundige archivaris hiermee aan de kant gezet wordt, zonder een gelijkwaardige vervanger.
- UvW gaf ambtelijk te kennen met de voorstellen in te kunnen stemmen.
- IPO is nog onbekend.
- NA heeft geen overwegende bezwaren tegen de voorstellen, mede gelet op de dubbelstag (geen diploma, wel verplichte aanstelling).

² Om deze benoeming niet geheel vrij te laten kan in de nieuwe wet worden bepaald dat de functionaris deskundig is op het terrein van het archiveren en de betekenis van het archief voor de verantwoording en het erfgoed.

³ De functionaris voor gegevensbescherming wordt aangewezen op grond van zijn professionele kwaliteiten en, in het bijzonder, zijn deskundigheid op het gebied van de wetgeving en de praktijk inzake gegevensbescherming en zijn vermogen de in artikel 39 bedoelde taken te vervullen, AVG, art. 37 sub 5. Bovendien is er in EU-verband een niet bindend kader geformuleerd, dat kleur en inhoud geeft aan de inhoud en positionering van de functie.

B. Verplicht stellen van benoemen van een archiefdeskundige functionaris

Argumenten

- De positie van de archivaris/archiefdeskundige wordt versterkt door verplichte benoeming bij provincie, gemeente en waterschap (dubbelslag), waar benoeming nu facultatief is en de taak vaak elders in de organisatie wordt belegd.
- Voor de aan te stellen archiefdeskundige kan worden geput uit een groter potentieel dan voorheen, nu diploma-eis en aangewezen opleiding als voorwaarde komen te vervallen. De taak wordt belegd bij wie geschikt wordt bevonden (met of zonder diploma, maar wel met blijk van deskundigheid).
- De secretaris krijgt niet langer bij ontstentenis van een archivaris een extra taak als beheerder van het archief.
- Deze verankering van kennis en kunde lijkt zonder extra inspanning te realiseren. Er lijkt dan ook weinig reden voor bestuurscompensatie.

Datum
12 februari 2019

Standpunten

- De VNG zal dit punt aangrijpen om formeel te vragen om financiële compensatie op basis van interbestuurlijke verhoudingen en financiële verhoudingswet.
- UvW, IPO, NA: zie standpunten boven.

Gevolgen

- De nu aangewezen opleidingen zullen zich mogelijk, ondanks behoud van financiering, minder bestaanszeker voelen. Het diploma als uniek 'verkoopargument' verdwijnt immers. De profiling wordt deels anders. Er zal ter onderscheiding nog meer op inhoud, kansen en vooruitzichten aan de weg moeten worden getimmerd.
- Binnen de bredere opleidingswereld van informatievoorziening, DIV en ICT kan positieve nieuwe dynamiek ontstaan.
- In de aanloop naar de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet zal er veel aandacht dienen te worden besteed aan voorlichting over de verplichte aanstelling.
- Het blijft voor overheidsorganisaties mogelijk om net als nu een 'klassiek' opgeleide archivaris te benoemen (keuzevrijheid).
- Het diploma zal in de toekomst evenmin nog een formele eis zijn voor sleutelposten, zoals die van algemene rijksarchivaris.⁴

⁴ Voor de functies van toezichthouder archiefbeheer bij het Rijk gold de diploma-eis al niet.

Toelichting en achtergrond

Datum
12 februari 2019

I. Positie archivaris

1.1 Archiefdeskundigheid

De titel van archivaris is niet beschermd, maar om in aanmerking te komen voor benoeming als archivaris bij de overheid, dient deze functionaris te beschikken over een archiefdiploma. De minister van OCW heeft de bevoegdheid om de opleiding aan te wijzen, waar dit diploma kan worden behaald.

Er is bij de overheid en daarbuiten veel vraag naar (schaarse) kennis en kunde op gebied van archief en informatiehuishouding. Vooral het verbinden van de ICT met beginselen van goed archiefbeheer blijkt in de praktijk lastig te realiseren. Een groot deel van de overheden stelt geen archivaris aan.⁵ De wet stelt geen verplichting en er zijn bovendien formele diploma-eisen aan verbonden.

1.2 De opleiding

In 2003 heeft de Raad voor Cultuur de fundamentele vraag gesteld of het wel past dat de bewindspersoon voor Cultuur zich met het archiefonderwijs bemoeit. Die vraag werd indertijd door de Raad met een ja beantwoord toen hij stelde dat: 'Het archiefonderwijs is een belangrijk onderdeel van de infrastructuur van het archiefwezen. Archivistiek vormt in het onderwijsveld een klein en daardoor kwetsbaar specialisme dat bovendien een aanzienlijk publiek belang dient.

Deskundig personeel is nodig voor goede, geordende en toegankelijke overheidsarchieven. Niet alleen het cultuurhistorisch belang is gebaat bij de kwaliteit van overheidsarchieven, ook de recht- en bewijszoekende burger en de democratische controle zijn hier in het geding. De Raad ziet in de combinatie van kwetsbaarheid en publiek belang voldoende redenen voor verantwoordelijkheid van de minister voor het voortbestaan van het archiefonderwijs en voor sturing op de kwaliteit ervan'.⁶

Vraag is dit anno 2019 nog steeds zo van gelding is. De informatiesector is volop in beweging. Er zijn op gebied van ICT en informatiebeheer zowel binnen als buiten de overheid veel nieuwe functies.⁷ Dit geldt ook voor het opleidingsaanbod. Voor de archiefdeskundige is intensieve samenwerking op het terrein van al deze disciplines essentieel.

Momenteel zijn er drie deels duale opleidingen aangewezen (Archiefbesluit, art. 15) op universitair (Universiteit van Amsterdam, diploma A) en HBO-niveau (Hogeschool van Amsterdam en Reinwardt Academie, diploma B). Studenten betalen hiervoor de voorgeschreven college- en instellingsgelden. De bestaande aangewezen opleiding archivistiek is breed van inhoud, maar van nature klein van omvang. Landelijke spreiding is er niet. Aanwas op deze bij de overheid geregelteerde arbeidsmarkt is gering.

⁵ Volgens een voorlopige momentopname in september 2018 waren er per 01-01-2018 op de 380 gemeenten 86 zonder archivaris. Bij de gemeenten die aangeven over een archivaris te beschikken, kan het ook gaan om een functionaris die archieftaken uitvoert. Bij 21 waterschappen waren er 12 zonder benoemde archivaris. De 12 provincies hadden wel alle een provinciearchivaris benoemd.

⁶ Raad voor Cultuur, Advies evaluatie Stichting Archiefschool, 2003. De Stichting is in 2009 opgegaan in UvA-HvA.

⁷ Bijvoorbeeld de chief information officer (CIO), de ICT-architect, de ICT compliance-officer, de (chief) information security officer, de chief data officer en de privacy-officer ofwel de functionaris gegevensbescherming (FG).

OCW draagt structureel bij aan de bekostiging van de opleidingen aan UvA en HvA. Dit is uitvloeisel van de afspraken die in 2008 zijn gemaakt bij de opheffing van de toenmalige door OCW gesubsidieerde Archiefschool onder gelijktijdige fusie met UvA/HvA.

Datum
12 februari 2019

Buiten deze aangewezen opleidingen worden er (op MBO- en HBO-niveau) vele commerciële opleidingen en trainingen verzorgd op gebied van (documentaire) informatievoorziening, ICT en archivering.⁸ Deze kunnen worden afgesloten met een vorm van verslag, getuigschrift of certificaat, al naar gelang opleiding en aanbieder. Wettelijk recht op benoeming bij een provincie, gemeente of waterschap overheid in de functie van archivaris geeft echter alleen het diploma dat is gehaald bij de door de minister van OCW aangewezen instelling(en).

1.3 Aanstelling niet verplicht

Het Rijk kent een algemene rijksarchivaris (NA) naast rijksarchivarissen in de provincie (inmiddels RHC). De Archiefwet 1995 stelt voor decentrale overheden de benoeming van een archivaris niet verplicht. Bij afwezigheid van een archivaris wordt de secretaris van provincie, gemeente of waterschap met archieftaken belast. Argument tegen het in de Archiefwet opnemen van een verplichting tot het benoemen van een archivaris is, dat dit zou indruisen tegen de decentrale autonomie.⁹

Indien benoemd, dan is de archivaris beheerder van de archiefbewaarplaats. Tevens oefent hij of zij toezicht uit op het beheer van de archieven, in zoverre deze (nog) niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats. Voor de secretaris geldt 'mutatis mutandis' hetzelfde, zij het dat deze doorgaans zelf niet deskundig is.

⁸ Zie o.a. Bestuursacademie, GOO, SOD next etc.

⁹ De argumenten zijn geput uit de bestuurlijke autonomie en het streven naar deregulering, zie Memorie van Toelichting, Archiefwet 1995, onder 2.2.

TER BESLUITVORMING

Aan:

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
30 januari 2019

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
WJZ, FEZ, NA, EGI

Aantal pagina's
6

nota

Keuzes Archiefwet 2020 bewaren bij de bron

Paraaf MenC
Datum

1. Aanleiding

Voor uitwerking van het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet zijn enkele grotere beleidskeuzes nodig. U bent hierover voor de kerst (nota 1456476) geïnformeerd. Deze nota doet een voorlopig voorstel om in de nieuwe Aw ruimte te maken voor "bewaren bij de bron".

Omdat de beleidsstaf van 20 februari vervalt, graag uw akkoord z.s.m. na lezing van deze nota.

2. Kern van het voorstel

Kern van bewaren bij de bron is dat (blijvend te bewaren) informatie niet overgaat naar een gespecialiseerde archiefdienst, maar in de oorspronkelijke organisatie en IT-omgeving duurzaam toegankelijk wordt gehouden.

Het voorlopige voorstel is om voor het Rijk

- o in de nieuwe Aw een grondslag op te nemen om bewaren bij de bron selectief en onder voorwaarden toe te staan
- o in de vorm van uitstel of ontheffing van overbrenging voor onbepaalde duur, waarvoor de archiefvormer toestemming nodig heeft van de Minister van OCW.

Indien u instemt, werken we dit voorstel uit en zullen het daarna opnieuw aan u voorleggen. We hopen dan ook beter inzicht te hebben of een algemeen geldende dan wel iets andere uitzondering nodig is t.b.v. decentrale overheden.

3. Toelichting

Datum
30 januari 2019

In uw brief over wijziging van de Archiefwet van juni 2018 kondigde u nader onderzoek aan naar dit thema.¹ Het onderzoek is in eigen beheer gedaan. Het betreft de verkenning ‘Jouw Depot, Mijn Depot’ door het NA. In februari/maart spreken we nog met enkele relevante organisaties: Kadaster, CBS, Koop en JustId.

Overbrenging volgens de huidige Archiefwet

De Aw schrijft voor dat overheden te bewaren informatie na 20 jaar overbrengen naar een aangewezen archiefdienst. In de nieuwe Aw wordt de standaard overbrengingstermijn 10 jaar.

Bij overbrenging wisselt de informatie van eigenaar (op Rijksniveau) en beheerde (alle bestuurslagen) en verhuist zij letterlijk van het ene naar het andere depot. Na overbrenging is informatie in principe openbaar en beter toegankelijk. De archiefdienst zorgt er niet alleen voor dat informatie in oude bestandsformaten leesbaar blijft; hij zorgt ook voor nadere beschrijvingen in een inventaris, hulp op de studiezaal en gedeeltelijke online ontsluiting. Die laatste taken zijn overigens in de huidige Aw niet benoemd.

Het concept van “overbrenging” stoelt op een aantal aannames:

1. Na de 20 - straks 10 jaar - is de meeste informatie niet meer nodig voor het primaire proces (eigen taken en bedrijfsvoering) en wordt zij niet meer veranderd. Na overbrenging *mag* informatie ook niet meer worden veranderd: zij is onderdeel geworden van een “statische” collectie.
2. Bij overbrenging moeten archiefvormers blijvend te bewaren informatie definitief scheiden van (vroeger of later) te vernietigen informatie, conform een daarvoor vastgestelde “selectielijst”.
3. De archiefbewaarplaats is beter dan de archiefvormer in staat om informatie duurzaam toegankelijk te houden voor secundair gebruik door burgers, onderzoekers en andere toekomstige gebruikers.

Knelpunten

Voor klassieke documenten c.q. informatie over (vorming en uitvoering van) beleid zal overbrenging naar een archiefdienst nog lang de voorkeur hebben. Voor zorgdragers waarvan continuïteit en rechtsopvolging minder zeker is, zoals privaatrechtelijke ZBO’s, zal ook een centrale archiefbewaarplaats nodig blijven.

Overbrenging wringt echter met de ontwikkeling naar grootschalig en langdurig beheer van digitale databestanden voor meerdere doeleinden. De *verkenning Jouw Depot Mijn Depot* signaleert (bestaande of potentiële) knelpunten bij circa 20 organisaties zoals: Koop, Kadaster, Kamer van Koophandel, Rijksdienst voor

¹ De passage luidt: “Daarnaast beheren rijksorganisaties voor hun bedrijfsvoering vaak omvangrijke hoeveelheden data, waarvan een beperkt deel in aanmerking komt voor permanente bewaring. Te onderzoeken is of deze reeds digitale depots mede uit oogpunt van efficiëntie en kosten ook kunnen gaan functioneren als archiefbewaarplaats in wettelijke zin. In een dergelijk geval zouden data mogelijk onderdeel blijven van een bestaand datacentrum of netwerk.”

Identiteitsgegevens, Rijksdienst voor Wegverkeer, Belastingdienst, Dienst Uitvoering Onderwijs, Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen, Centraal Administratie Kantoor, Centraal Bureau voor de Statistiek, Centraal Plan Bureau, Koninklijk Meteorologisch Instituut, Rijksdienst Volksgezondheid en Milieu en TNO.

Datum
30 januari 2019

Het gaat om organisaties die:

- o de 11 wettelijke basisregistraties beheren (personen, bedrijven, adressen, gebouwen, voertuigen, topografie, percelen, bodem, inkomen, WOZ-waarde e.d.); deze worden continu bijgewerkt en vormen de basis voor besluiten (vergunningen, toelages e.d.) door meerdere organisaties. Ook in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) gaan gekoppelde databestanden met o.a. ruimtelijke plannen een grote rol spelen;
- o grootschalig en meerjarig onderzoeksgegevens verzamelen;
- o een wettelijke of semi-wettelijke opdracht om hun databestanden duurzaam te beheren en te ontsluiten. Dit geldt bijvoorbeeld voor Koop, die officieelbekendmakingen.nl beheert.

In deze gevallen gaan aannames achter overbrenging (zie boven) vaak niet op:

- o Ad.1. Het gaat om informatie die in het primaire proces langer nodig is dan 20 en straks 10 jaar.
- o Ad.2. Het is - in elk geval nu nog - problematisch om blijvend te bewaren informatie binnen 20 of 10 jaar af te scheiden van de informatie die nog gebruikt wordt en/of op een later moment vernietigd.
- o Ad.3. Overbrenging van dit type grote databestanden is technisch complex, en leidt snel tot informatieverlies. Bovendien publiceren de betrokken organisaties hun collecties deels als "open data" en/of bieden zij anderszins online en laagdrempelige toegang voor burgers en bedrijven; dit kan efficiënter zijn dan toegang regelen vanuit een e-depot van een archiefbewaarplaats.

Samenvattend staat in de beschreven gevallen de klassieke, centrale bewaarstrategie onder druk. Dit leidt tot toenemende spanning tussen het NA en sommige archiefvormers, "work arounds" om overbrenging te omzeilen en situaties die wringen met de Aw.² In sommige gevallen is de duurzaamheid wel goed geregeld, maar toegankelijkheid niet, en omgekeerd. De Aw biedt geen handvaten om deze ontwikkeling te begeleiden.

Voor- en nadelen van de voorgestelde oplossing

Gezien de digitale ontwikkelingen én verkorting van de overbrengingstermijn, is ruimte nodig voor bewaren bij de bron. Door dit wettelijk te regelen, kunnen tevens eisen gesteld worden aan de duurzaamheid en openbaarheid. Het voorlopige voorstel zou er in de nieuwe Aw ongeveer als volgt uit komen te zien:

² Mede n.a.v. een rapport van de Erfgoedinspectie zijn bij het NA en RHC's "viewers" gerealiseerd op Kadaster bestanden, maar het blijft wringen met de huidige Archiefwet.

De Minister van OCW [GS, BenW, of het waterschapsbestuur?] kan besluiten om overbrenging voor onbepaalde tijd op te schorten, indien

- a. *blijvend te bewaren documenten³ deel uitmaken van een omvangrijke en samenhangende gegevensverzameling;*
- b. *en overbrenging ernstig afbreuk zou doen aan de integriteit van de gegevensverzameling dan wel uitvoering van de wettelijke taak;*
- c. *en de archiefvormer/bronhouder zodanige voorzieningen heeft getroffen dat deze documenten uiterlijk na 10 jaar voor een ieder duurzaam toegankelijk zijn en blijven conform [de relevante artikelen inzake "goede, geordende en toegankelijke staat", openbaarheid en archiefruimtes]*

Het wetsartikel zal vervolgens een beschrijving geven van de procedure voor aanvraag en toestemming, en van de wijze waarop die toestemming tussentijds geëvalueerd en verlengd (bijvoorbeeld elke 10 jaar) dan wel beëindigd kan worden.

Datum
30 januari 2019

Voordelen:

- o Dit is geen grote ingreep in het stelsel en biedt een alternatief t.b.v. een beperkte groep organisaties en soorten informatie.
- o Betrokken archiefvormers zouden zelf de lusten en lasten dragen.
- o De verantwoordelijkheid van M.OCW krijgt vorm door toestemming vooraf en tussentijdse verlenging. Daarnaast kan EGI in het verlengde van haar bestaande opdracht toezicht houden op "historische" collecties bij archiefvormers. (NB: in nota 1474242 is het voorstel het toezicht sowieso uit te breiden naar archiefbewaarplaatsen c.q. informatiebeheer na overbrenging).
- o In de uitvoering kan samenwerking met het NA worden gevraagd t.b.v. laagdrempelige toegang, zoals het NA en RHC's nu gratis viewers op Kadaster bestanden (o.a. eigendom en afmeting percelen) bieden in hun studiezalen.

Nadelen

- o De uitzondering kan aangegrepen worden door organisaties die "oneigenlijke" redenen hebben om niet te willen overbrengen, zoals eigen organisatiebelang, administratieve lasten, kosten of klachten over het NA.
- o Het is nog onduidelijk hoe duurzame toegankelijkheid in dergelijke dataomgevingen kan worden geregeld. De nieuwe Aw moet ruimte bieden maar ook voldoende handvatten voor verbetering. Het verlenen van toestemming voor bewaren bij de bron vereist daarom:
 - a) ontwikkeling van beleid/kaders door NA en OCW
 - b) waarschijnlijk ook nadere eisen in het Archiefbesluit en/of de Archiefregeling.

Het betreft daarbij zowel 1) toegankelijkheid (openbaarheid, online publicatie, inzage en hulp op virtuele of fysieke studiezaal) als 2) preservering (leesbaar houden van bestanden).

³ Conform definitie aangepaste Woo, vervangt archiefbescheiden.

Alternatieve opties

Datum
30 januari 2019

Geen wetswijziging.

- o Voordeel is een eenduidig regime van overbrenging naar een centrale archiefbewaarplaats.
- o Nadeel is een groeiend grijs gebied en meer slepende discussies hierover.

Dienstverlening bronhouder aan NA: Bij deze optie besteedt het NA na het verstrijken van de overbrengingstermijn het duurzaam beheer uit bij archiefvormer/bronhouder o.b.v. een dienstverleningsakkoord, maar neemt hij wel alle taken onder de Archiefwet over. Deze optie is geschikt voor bijzondere statische collecties. Voor databestanden die nog lang gebruikt worden, is de optie niet geschikt. Nadelen zijn dan:

- o Het brengt de ARA in een lastige rol: kan hij een bevoren versie en de mutatiegeschiedenis eisen van onderliggende data uit de Basis Registratie Personen t.b.v. tijdreizen daarin?
- o M.OCW wordt medeverantwoordelijk voor digitale duurzaamheid van stelsel basisregistraties, DSO e.d.

Aanwijzen bronhouder als archiefbewaarplaats: In deze optie gaat de bronhouder alle taken en bevoegdheden uitvoeren die nu het NA heeft. Nadelen:

- o Bronhouders mogen als archiefbewaarplaats de data niet meer bewerken, waarmee uitvoering van hun primaire taak in het gedrang komt. En dat ze eigen data goed beheren, betekent niet dat ze ook voor anderen als aangewezen archiefbewaarplaats (incl. studiezaal en ander openbaarheidsregime) kunnen of willen optreden.
- o Het kan leiden tot een wildgroei aan bewaarplaatsen die allemaal onder verantwoordelijkheid en bekostiging door M.OCW gaan vallen.

Een kopie voor het archief. Hier is het idee dat gewaarmerkte kopieën van of uit databestanden worden opgenomen in de digitale collectie van het NA (of decentrale archiefbewaarplaats). Dit leidt ertoe dat sommige historische digitale collecties in tweevoud en op twee fysieke plaatsen aanwezig zijn: bij het NA en bij de archiefvormer/bronhouder.

- o Deze optie is aanvullend interessant in de uitvoering, en kan onderdeel zijn van de afspraken om een ontheffing voor overbrenging te verkrijgen.
- o Het lijkt niet verstandig dit in de wet te beschrijven als een volwaardige variant voor overbrenging. Er zijn technische haken en ogen, het wringt met de ontwikkeling naar "linked open data" (verwijzingen naar decentrale data), het vergt acquisitiebeleid van het NA, er ontstaan vragen over de waarde van een bevoren archiefkopie t.o.v. het "origineel" c.q. of één van de twee alsnog op termijn moet worden vernietigd.

4. Positie decentrale overheden

- Voor het Rijk is dit onderwerp belangrijk, omdat "overbrenging" betekent dat de bestuurlijke verantwoordelijkheid verhuist van de vakministers (en besturen ZBO's en PBO's) naar de minister van OCW en de ARA (en daaronder NA en RHC's).

- Decentrale overheden zijn hier indirect belanghebbend omdat zij gebruik maken van de “landelijke” basisregistraties.
- Wat betreft het eigen archief, blijven bij decentrale overheden BenW, GS en het Waterschapsbestuur altijd bestuurlijk verantwoordelijk en gaat na overbrenging alleen het beheer over in andere handen d.w.z. naar een zelfstandig lokaal archief of een regionaal archief. Bij vooral kleinere gemeenten is er geen organisatorische scheiding tussen het dagelijkse (dynamische en semi-statische) en het overgebrachte (statische) archief.
- Bij besprekking in de projectgroep Aw (27 nov) heeft UvW gezegd de vragen rond “bewaren door de bron” te herkennen, vooral voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet. De VNG ziet ook bij gemeenten behoefte aan bewaren bij de bron, voor informatie die nog frequent wordt geraadpleegd. Meer algemeen wil VNG het begrip “overbrengen” loskoppelen van fysiek overbrengen. In plaats daarvan moet het gaan over de status van de informatie (i.h.b. openbaarheid) en de condities waaronder deze beschikbaar moet zijn voor (her)gebruik en raadpleging. IPO beraad zich nog.
- Bij decentrale overheden is verder behoefte om meerdere archiefbewaarplaatsen aan te wijzen: één voor papier en een andere voor digitaal archief. In de MvT zullen we explicet maken dat dit kan/mag.

Datum
30 januari 2019

5. Overige aspecten

- Dit voorstel heeft weinig consequenties voor de OCW begroting. Uitgangspunt is dat archiefvormers zelf de kosten dragen voor bewaren bij de bron. In eerste instantie zal een beperkt aantal organisaties in aanmerking komen. Wanneer in de loop der jaren en onder invloed van digitalisering de regeling vaker wordt toegepast, moeten mogelijk het NA en EGI meer mensen aannemen voor advies resp. toezicht. De uitvoeringstoets moeten helpen de omvang in te schatten. In het kader van het wetgevingstraject moet besluitvorming plaatsvinden over de dekking van deze gevolgen.
- Naast een opening voor bewaren bij de bron moet er i.v.m. verkorting van de overbrengingstermijn (10 jaar) een verruiming komen van het bestaande uitstel van overbrenging voor langlopende processen (Zie ook wens VNG).
- JustId ontwikkelde zich tot een allround IT dienstverlener voor de justitiële keten, inclusief een e-depot. De bedoeling is dat zij te bewaren informatie overbrengen naar het NA. Gezien de aard van die informatie ligt dit ook voor de hand (documenten i.h.k.v. vorming en uitvoering van beleid). VenJ heeft ons niettemin gevraagd of JustId een kandidaat kan zijn voor bewaren bij de bron. Overleg volgt.
- Videoverslagen Tweede Kamer: o.b.v. een pilot hebben het NA en het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG) u in een brief voorgesteld dat NIBG videoverslagen van de TK gaat bewaren. We zijn hierover in overleg. NA en NIBG zullen een “business case” schrijven; er lijken kostenvoordelen. Voor de juridische vormgeving onderzoeken we of publiek-publieke samenwerking (dus geen aanbesteding) mogelijk is onder de mededingingswetgeving. Een vergaand alternatief is NIBG aan te wijzen als rijksarchiefbewaarplaats; de huidige Aw biedt die optie maar die is niet verder ingevuld en nooit gebruikt. Nadeel is dat er dan extra en nieuwe rechten en plichten ontstaan voor zowel het NIBG (een particuliere stichting) als de Minister van OCW.

TER BESLUITVORMING

Aan: MBVOM

Media en Creatieve Industrie

Van

Datum
24 januari 2019

Referentie

Bijlagen

Kopie voor

Reeds afgestemd met
WJZ, FEZ, NA, EGI

Aantal pagina's
5

nota

Keuzes Archiefwet2020 openbaarheid

Paraaf MenC
Datum

1. Aanleiding

Voor uitwerking van het wetsvoorstel voor de nieuwe Archiefwet zijn enkele grotere beleidskeuzes nodig. U bent hierover voor de kerst (nota 1456476) geïnformeerd. Deze nota doet een voorlopig voorstel voor aanpassing van het openbaarheidsregime.

Omdat de beleidsstaf van 20 februari vervalt, graag uw akkoord z.s.m. na lezing van deze nota.

2. Kern van het voorstel

Voorlopig voorstel is het openbaarheidsregime in de Aw aan te passen langs de volgende lijnen:

- Openbaarheid blijft de norm, dus na overbrenging (nu 20 straks 10 jaar) is informatie bij archiefbewaarplaatsen in principe voor iedereen en gratis toegankelijk.
- Voor tijdelijke beperkingsgronden gaat de Aw verwijzen naar gronden uit de Wob/Woo, uitgezonderd “persoonlijke beleidsopvattingen i.h.k.v. intern beraad”. De archiefvormer moet hierover net als nu een gemotiveerd besluit nemen bij overbrenging.
- Mensen kunnen net als nu bij archiefbewaarplaatsen verzoeken om toegang tot beperkt openbaar archief. Onder de nieuwe Aw krijgen zij ofwel onder voorwaarden inzage in de authentieke stukken (de mogelijkheid die de huidige Aw ook biedt, gebaseerd op het documentenstelsel), ofwel kopieën van dossiers c.q. documenten waarvan alleen vertrouwelijke delen zijn afgeschermd (een nieuwe mogelijkheid die aansluit op de Wob/Woo). Uiteraard zullen verzoeken soms ook geheel worden afgewezen.

Deze aanpassing lijkt nodig om te zorgen dat de instroom van digitaal en jonger archief niet leidt tot minder openbaarheid van de betreffende informatie *na* overbrenging t.o.v. (verzoeken onder) de Wob/Woo.

Indien u instemt, werken we dit voorstel uit in enkele varianten, die we opnieuw aan u zullen voorleggen. Daarbij benutten we ook nog onderzoek door APE, dat april/mei resultaten zal opleveren.

Datum
24 januari 2019

3. Toelichting

Huidige openbaarheidsregime Archiefwet

Voor zowel de Wob/Woo (voor overbrenging) als de Aw (na overbrenging) is "openbaar tenzij" het uitgangspunt. Naarmate de tijd verstrijkt, moeten overheden dat "tenzij" zwaarder motiveren.

Ook na overbrenging kan informatie nog enige tijd vertrouwelijk zijn. De huidige Aw kent hiervoor een andere regime dan Wob/Woo; zie de **Bijlage** voor details.

- **Beperkingsgronden:** De Aw kent 3 beperkingsgronden, de Woo heeft er 12. Materieel hebben de gronden dezelfde werking, omdat 'onevenredige bevoeren benadeling' van de Aw een verzamelgrond is voor meerdere beperkingsgronden uit de Wob/Woo (zoals bedrijfsgeheim). De Wob/Woo kent daarnaast – anders dan de Aw – apart een beperkingsgrond voor "persoonlijke beleidsopvattingen i.h.k.v. intern beraad".
 - o Zoals hierboven vermeld willen we intern beraad *niet* als beperkingsgrond overnemen voor de Aw.
- **Beoordeling:** Bij overbrenging besluit de archiefvormer voor *alle informatie en vooraf* of openbaarheid nog enige tijd wordt beperkt, of niet. Dit gebeurt meestal voor complete dossiers, omdat beoordeling per document te arbeidsintensief is. Dat is anders dan bij de Wob/Woo; bij een verzoek wordt pas op dat moment (*achteraf*) en voor documenten afgewogen welke informatie al of niet vertrouwelijk moet blijven.
- **Inzage/informatieverstrekking:** Na overbrenging besluit de archiefbewaarplaats over verzoeken om inzage in beperkt openbaar archief. De Aw gaat er daarbij vanuit dat mensen wel of geen inzage krijgen in de authentieke stukken (documentenstelsel); de verzoeker moet dan meestal aan voorwaarden voldoen. De Wob/Woo kent een tussenweg: mensen hebben namelijk recht op *informatie*, zo nodig in de vorm van gelakte of gedeeltelijk afgeschermd kopieën (informatiestelsel).
 - o Overigens lakken decentrale archiefdiensten i.t.t. het NA soms ook, waarbij de vraag is of de Aw daaraan in de weg staat; het is in elk geval geen verplichting onder de Aw.

Knelpunten door de instroom van jonger en digitaal archief

Drie ontwikkelingen zetten het huidige openbaarheidsregime van de Aw onder druk:

- **Digitalisering:** De hoeveelheid en veelvormigheid van informatie in digitaal archief maakt een sluitende beoordeling vooraf moeilijker. Dit speelt bijv. bij overbrenging van e-mailboxen. Veiligheidshalve zal men dan eerder voor afscherming kiezen (leert het project van Rijk aan Informatie).
- **Europese privacywet:** Nu hanteren archiefbewaarplaatsen een lichte toets voor inzage in privacygevoelig archief. Mogelijk moeten zij onder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) soms digitale persoonsgegevens gaan afschermen, waaronder ook namen.

- Verkorting van de overbrengingstermijn van 20 naar 10 jaar: bij jonger archief zal de openbaarheid waarschijnlijk vaker nog enige tijd beperkt zijn.

Datum
24 januari 2019

Gecombineerd leiden deze ontwikkelingen ertoe dat overheidsinformatie na overbrenging minder in plaats van meer openbaar kan worden.

- Dit komt omdat bij het openbaarheidsregime van de Aw steeds de keuze is of een persoon in een dossier of document als geheel inzage krijgt, of niet. Als zo'n dossier of document gevoelige informatie bevat die niet aan die persoon ter inzage kan worden gegeven, dan krijgt die persoon het geheel niet te zien. Dit is anders bij de Wob/Woo, waar informatie kan worden verstrekt door in documenten vertrouwelijke delen te "lakken" of anderszins af te schermen.
- Deze openbaarheidsparadox bestaat nu al, maar het probleem wordt waarschijnlijk groter en zichtbaarder door de kortere overbrengingstermijn.

Voor- en nadelen voorgestelde oplossing

De in paragraaf 2 voorgestelde aanpassing van de Aw heeft de volgende voor- en nadelen.

Voordelen:

- Meer duidelijkheid over de beperkingsgronden, omdat deze in de Aw en Wob/Woo gelijkluidend zullen zijn, terwijl intern beraad juist *explicit* buiten de Aw blijft. Dit kan discussie tussen archiefvormer en archiefbewaarplaatsen tijdens het overbrengingsproces ten dele wegnemen.
- Geen achteruitgang in openbaarheid na overbrenging; als inzage in authentieke stukken niet mogelijk is, kunnen mensen informatie krijgen in de vorm van deels afgeschermd dossier of documenten.
- Een meer vergelijkbaar regime schept voorwaarden om al bij creatie (*by design*) indicaties voor openbaarheid mee te nemen in informatiesystemen. Dit ter ondersteuning van de - nu volledig handmatige en tijdrovende - beoordeling voor zowel Wob/Woo als de Aw.

Nadelen

- De Aw krijgt optisch meer beperkingsgronden. Materieel is er geen verschil met de huidige situatie, maar dit moeten we goed uitleggen i.h.b. aan de Kamer.
- Het NA krijgt (rekening houdend met het besluit bij overbrenging door de archiefvormer) een grotere rol in de nadere afweging over inzage/informatieverstrekking. Ministeries vinden dit mogelijk onprettig.
- Het gedeeltelijk verstrekken van informatie wordt een wettelijke, potentieel zeer arbeidsintensieve en dus kostenverhogende taak van archiefdiensten.

NB: De gelijkschakeling van beperkingsgronden kan evt. achterwege blijven om verkeerde beeldvorming te voorkomen, maar dit gaat ten koste van de duidelijkheid van wetgeving en implementatie in informatiebeheer.

Alternatieve opties

Afgezien van varianten op bovenstaand voorstel, zijn er in essentie twee alternatieve opties:

Optie A: Handhaven huidige inzageregime in de Aw.

- Voordeel is dat er minder (extra) voorzieningen en middelen nodig zijn bij archiefbewaarplaatsen en i.h.b. het NA.
- Nadeel is dat naar verwachting een groeiend volume informatie na overbrenging helemaal "op slot" gaat. Indien het onderzoek door APE (zie onder) dit probleem onderstreept, kan dit ook politiek een probleem worden.

Datum
24 januari 2019

Optie B: Archief dat beperkt openbaar is, wordt nog niet overgebracht dus hiervoor blijft informatieverstrekking cf. de Wob/Woo gelden.

- Voordeel is dat er dan minder (extra) voorzieningen en middelen nodig zijn bij archiefbewaarplaatsen en i.h.b. het NA.
- Nadeel is dat archiefvormers hun behoefte aan vertrouwelijkheid, al of niet terecht, zullen invullen door overbrenging uit te stellen. Daarmee worden de door de motie Segers beoogde doelen - duurzaamheid en transparantie – niet gerealiseerd. Ook de verkorting van de overbrengingstermijn zou grotendeels illusoir zijn.

4. Overige aspecten

- Bovenbeschreven voorstel is voorbereid in de ambtelijke projectgroep Archiefwet, waarin ook VNG, IPO en UvW deelnemen. De problematiek lijkt bij het Rijk groter dan bij decentrale overheden, doordat het NA en RHC's meer beperkt openbaar archief beheren. VNG vindt sowieso dat archiefbewaarplaatsen moeten (kunnen) "lakken".
- Een definitief besluit hangt mede af van onderzoek dat is aangekondigd in uw kamerbrief van juni 2018. Dit onderzoek moet o.a. inzicht geven in:
 - o toename van beperkt openbaar archief (noodzaak)
 - o kosten van informatieverstrekking bij archiefbewaarplaatsen (haalbaarheid)
- Het bureau APE voert het onderzoek uit en levert begin april een tussenrapport en medio mei een eindrapport. In de begeleidingscommissie zitten: OCW, NA, BZK, KVAN/BRAIN, VNG, IPO, UvW.
- Er zijn waarschijnlijk financiële consequenties voor de OCW-begroting, omdat het NA meer kosten gaat maken voor informatieverstrekking. Het APE onderzoek en de uitvoeringstoets moeten helpen de omvang in te schatten. In het kader van het wetgevingstraject moet besluitvorming plaatsvinden over de dekking van deze gevolgen.
- Het NA start binnenkort een innovatieproject naar *privacy enhancing techniques*. Doel is mogelijkheden te verkennen voor privacybescherming bij digitale informatieverstrekking (ook op andere manieren dan digitaal lakken).
- In de communicatieronde die we maken, vragen mensen gereeld om betere afstemming tussen de Wob/Woo en de Aw. Belangrijkste argument daarbij is meer duidelijkheid c.q. eenduidigheid van de wetgeving.

BIJLAGE Vergelijking Wob/Woo en de huidige Aw

Alleen belangrijkste onderdelen. Wat tussen haken staat, is niet bij wet geregeld.

Datum
24 januari 2019

	Wob/Woo	Aw
Uitgangspunt	Openbaar, tenzij.	Openbaar, tenzij
Welke informatie?	Nog niet overgebracht of nog niet vernietigd.	Blijvend te bewaren en overgebracht naar archiefbewaarplaats.
Wanneer openbaar?	Woo: Verplichte categorieën snel actief openbaar. Daarnaast passief n.a.v. een verzoek.	Bij overbrenging, tenzij besluit tot beperking openbaarheid (BBO).
Rol tijdsverloop	Woo: Na 5 jaar zwaardere motivering van beperking; alleen bij verzoeken.	Na 20 jaar en straks 10 jaar openbaar. Max. 70 jaar beperking.
Hoe toegankelijk?	Woo: online publicatie en contactpersoon. [Geen informatieregister]	[Inventaris, beschrijvingen en online publicatie] [Hulp op studiezaal]
Gronden voor beperking openbaarheid	12 gespecificeerde gronden. Plus: "persoonlijke beleidsopvattingen ikv intern beraad"	3 gronden: persoonlijke levenssfeer, staatsgeheim, onevenredige bevoor- en benadeling.
Wanneer afweging?	Bij een verzoek en op documentniveau.	Bij overbrenging (alle informatie) en op dossierniveau. Vervolgens bij verzoek om inzage in beperkt openbaar archief.
Wie besluit?	Bestuursorgaan, vatbaar voor bezwaar en beroep.	BBO: Archiefvormer, na advies bewaarplaats. Inzage: Bewaarplaats, vatbaar voor bezwaar en beroep. Bij staatsgeheim besluit archiefvormer cf Wob/Woo.
Informatierecht burger	Informatiestelsel: Recht op informatie, zo nodig deels afgeschermd stukken. Voor 1 openbaar is voor iedereen openbaar (publicatie).	Documentstelsel: Recht op inzage in authentieke stukken. Beperkt openbaar archief op individuele basis en onder voorwaarden in te zien.
Bijzonderheden	Inzage in stukken op individuele basis mogelijk voor onderzoek en "persoonlijke" dossiers.	[Decentrale archieven verstrekken soms gelakte kopieën].